Sieci komputerowe

Wykład 5
3.04.2019

dr inż. Łukasz Graczykowski
lukasz.graczykowski@pw.edu.pl

Semestr letni 2018/2019

Uzyskiwanie adresu IP

- Do tej pory zajmowaliśmy się adresami IP oraz przepływem informacji między węzłami w Internecie
- Jak natomiast wygląda samo uzyskiwanie adresu IP po przyłączeniu komputera do sieci?
- Adres IP możemy uzyskać na dwa sposoby:
  - **statycznie** – zachowane w konfiguracji sieci
  - **dynamicznie** – przyporządkowywane za każdym razem gdy się łączymy z siecią
- Może wystąpić **konflikt** gdy dwa urządzenia mają ten sam adres IP

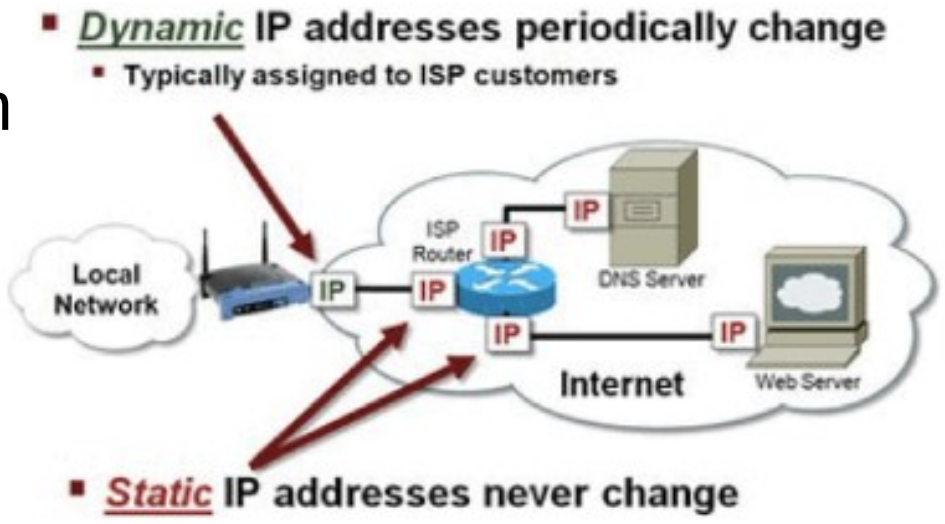

Protokół DHCP

- Najpopularniejszym protokołem automatycznego przydzielania IP jest DHCP (*Dynamic Host Configuration Protocol*)
- Protokół działa w architekturze klient-serwer
- Serwer DHCP odpowiada za przydzielanie adresów, tworzy maskę podsieci, oraz wyznacza czas jaki dany adres może być przypisany do jednego klienta
- Po podłączeniu do sieci to klient prosi serwer DHCP o przydzielenie jednego z wolnych adresów
- Bardzo czesto rolę serwera DHCP pełni **router** (router operuje na warstwie sieciowej, w przeciwieństwie do switcha)
- Protokół DHCP jest **protokołem warstwy aplikacj**i (w warstwie Internetu nie ma znaczenia jak przydzielimy IP)

Router vs switch

A router in that it forwards packets using MAC addresses (layer-2) whereas a router is a layer-3 packet switch.

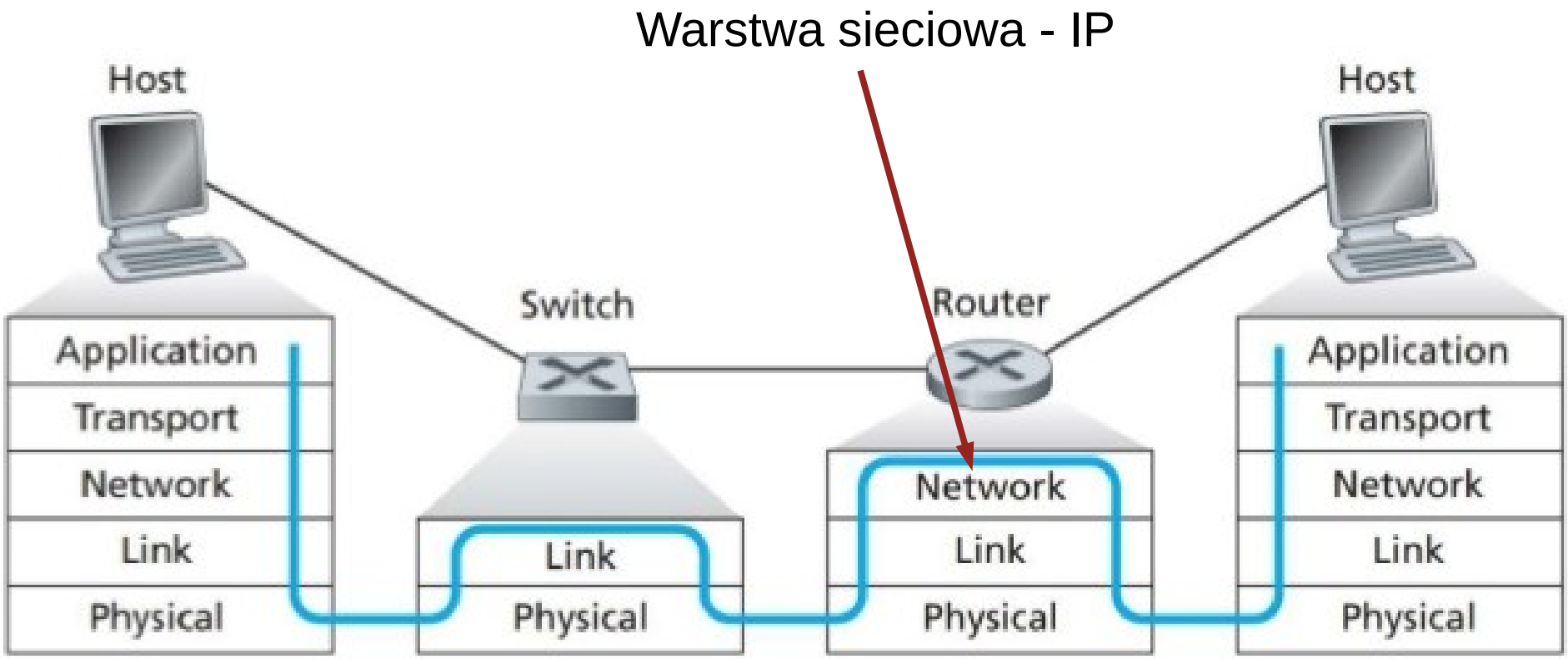

Protokół DHCP

- Otrzymanie adresu IP jest wysłania odpowiedniego zapytania do serwera DHCP i otrzymania potwierdzenia
- Serwer DHCP przydziela adres z dostępnej wolnej puli adresów dla danej podsieci
- Serwer DHCP utrzymuje tablicę wcześniejszych przypisań

  → urządzenie może dostać poprzednio otrzymany adres IP

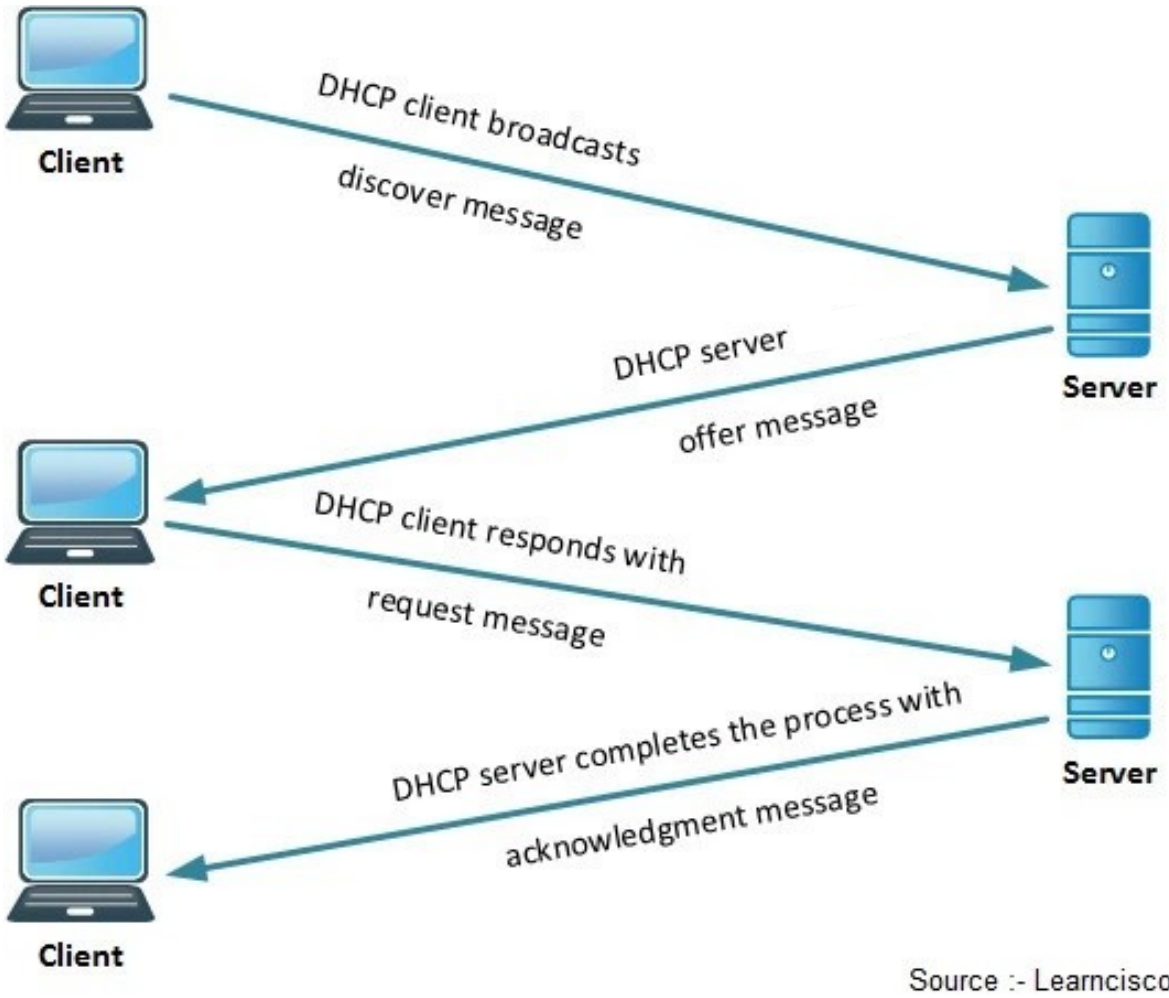

Inne protokoły

- Jak to adresowanie po IP ma się do ramek ethernetu?
  - **protokół ARP** odzworowuje znany adres IP na adres sprzętowy MAC

Protokół ARP

- Komputer nadawca najpierw wysyła zapytanie ARP na broadcast z adresem IP odbiorcy
- W odpowiedzi dostaje od odbiorcy MAC adres
- MAC jest dodawany do tablicy ARP na komputerze nadawcy

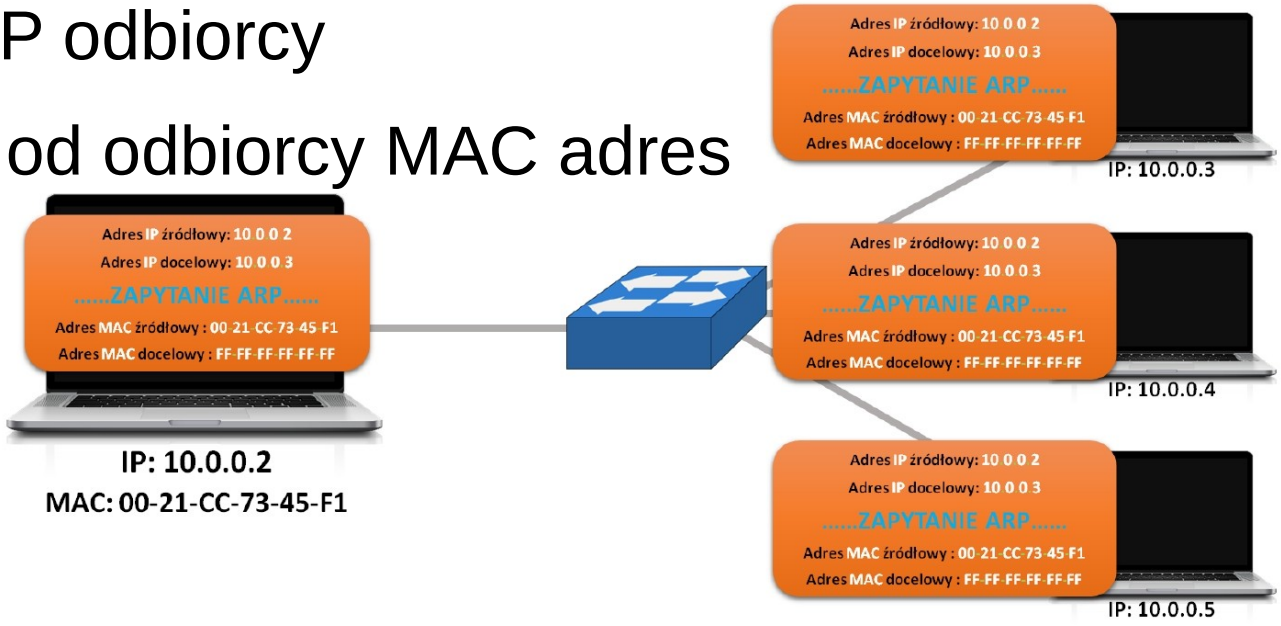

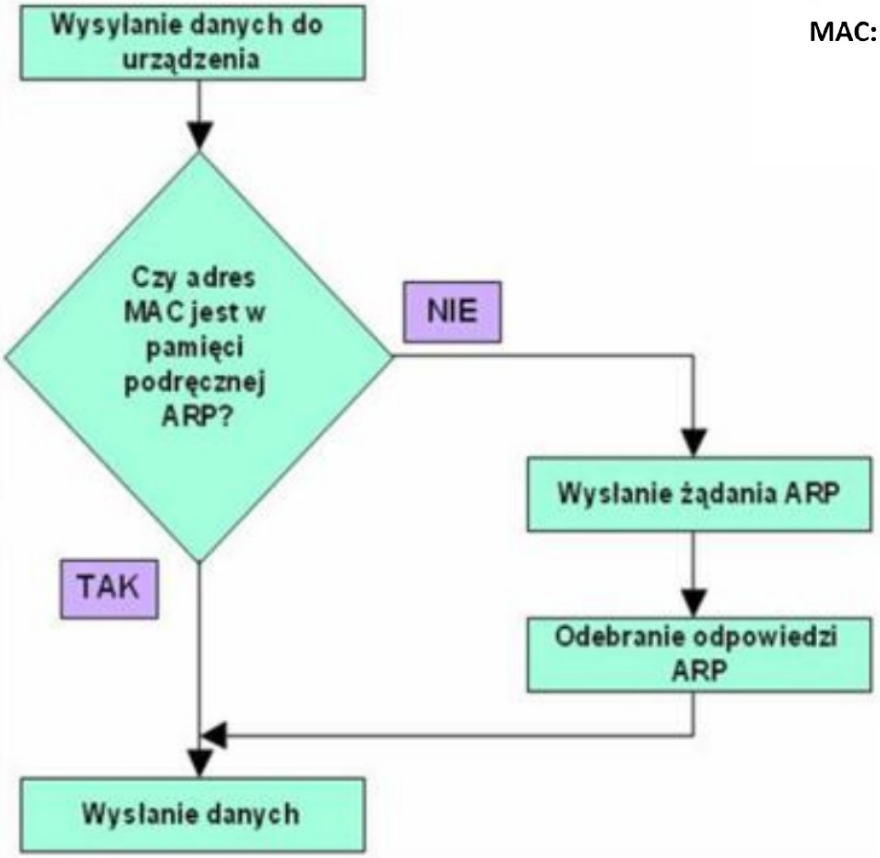

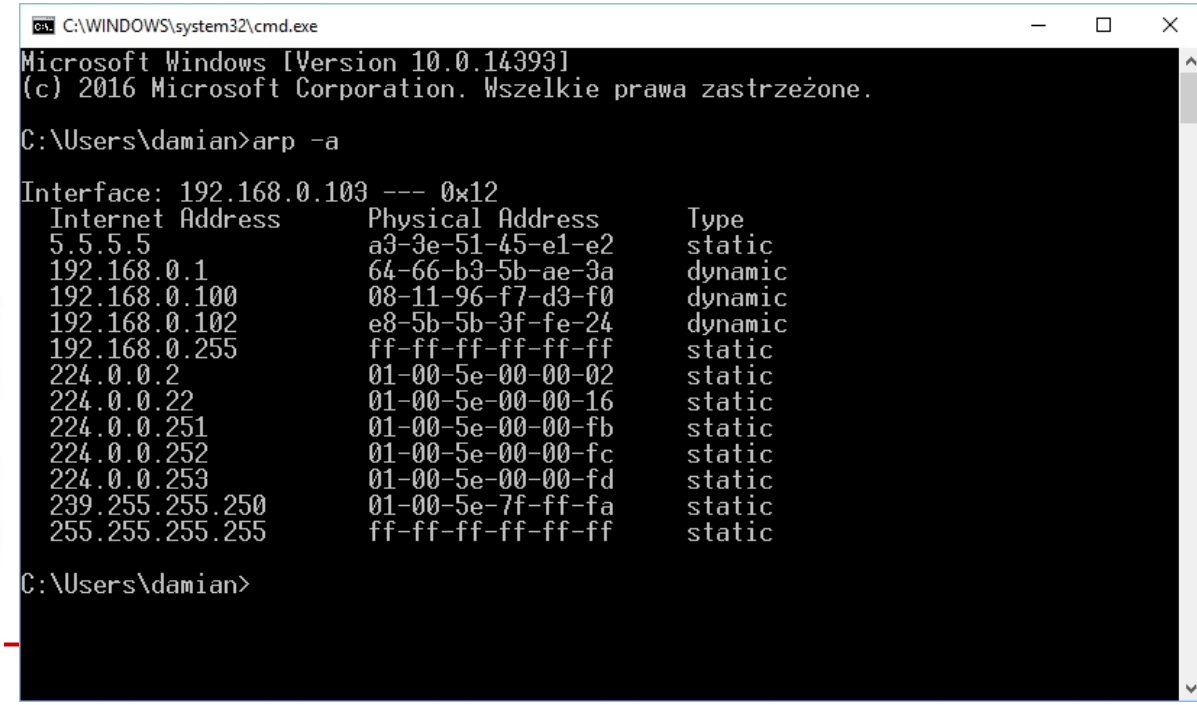

Serwer DNS

- **DNS** (*Domain Name Server*) – to serwer, na którym przechowywana jest tablica publicznych adresów IP, którym przypisane są nazwy hostów (hostnames) i domen
  - ***hostname*** to nazwa konkretnego urządzenia zapisana zrozumiałym dla człowieka tekstem
  - ***domena*** to grupa hostów w obrębie jednej administracji, wspólnie zarządzana
- Zadaniem DNS jest translacja tekstu zrozumiałego dla człowieka (nazwy) na adres liczbowy
- Nazwa DNS może tez oznaczać cały system (Domain Name System) nazewnictwa urządzeń i usług w sieci (nie tylko adresy IP)

Serwer DNS

- Domeny dzielą się na strefy ustawione hierarchicznie
- Każda domena zaczyna się od strefy root (top-level domain)

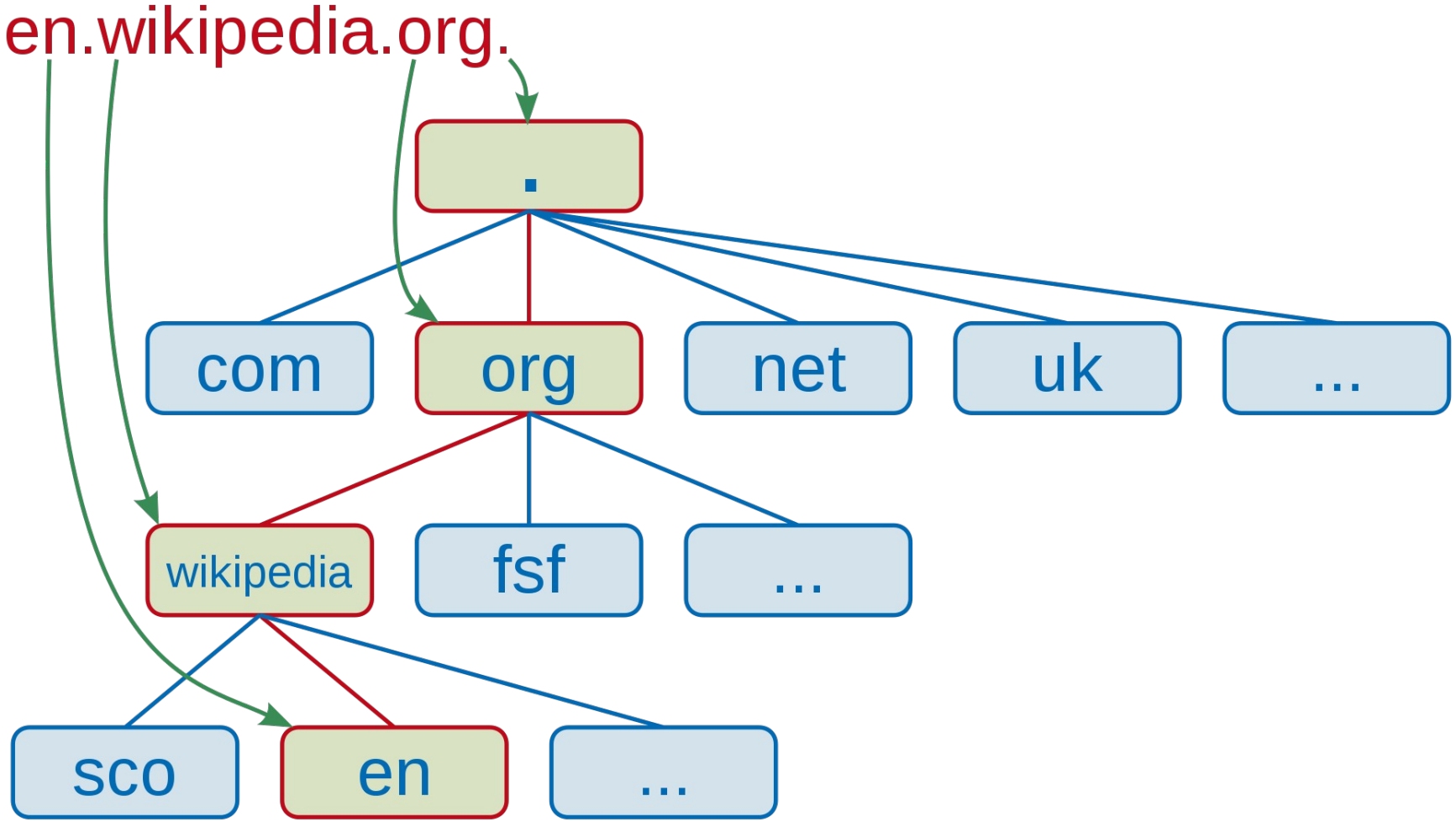

Serwer DNS

- Przykład – otwarcie strony WWW

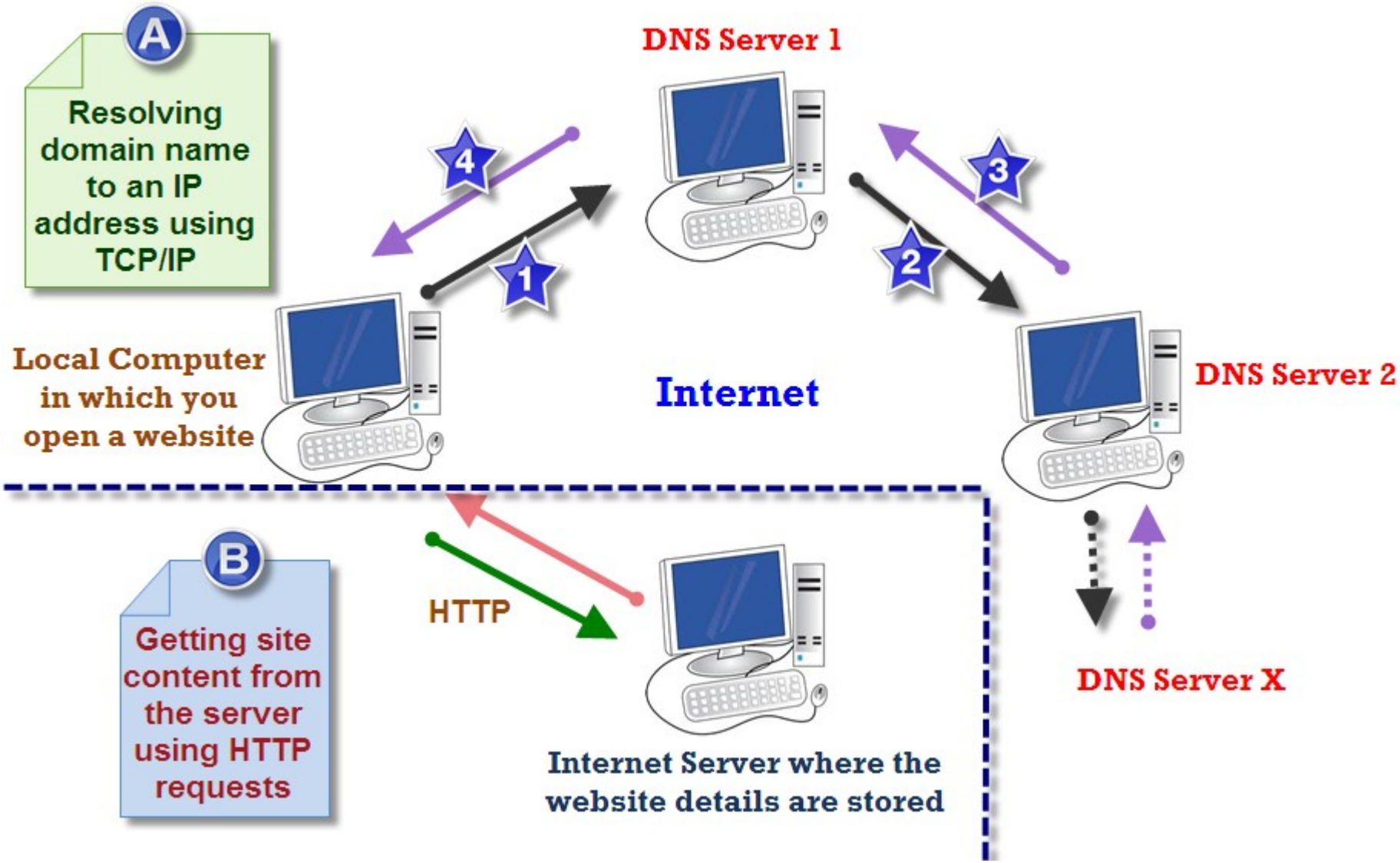

Serwer DNS

- Przykład – otwarcie strony WWW
- Odpytujemy po kolei kolejne serwery DNS, zaczynając od poziomu (strefy) root

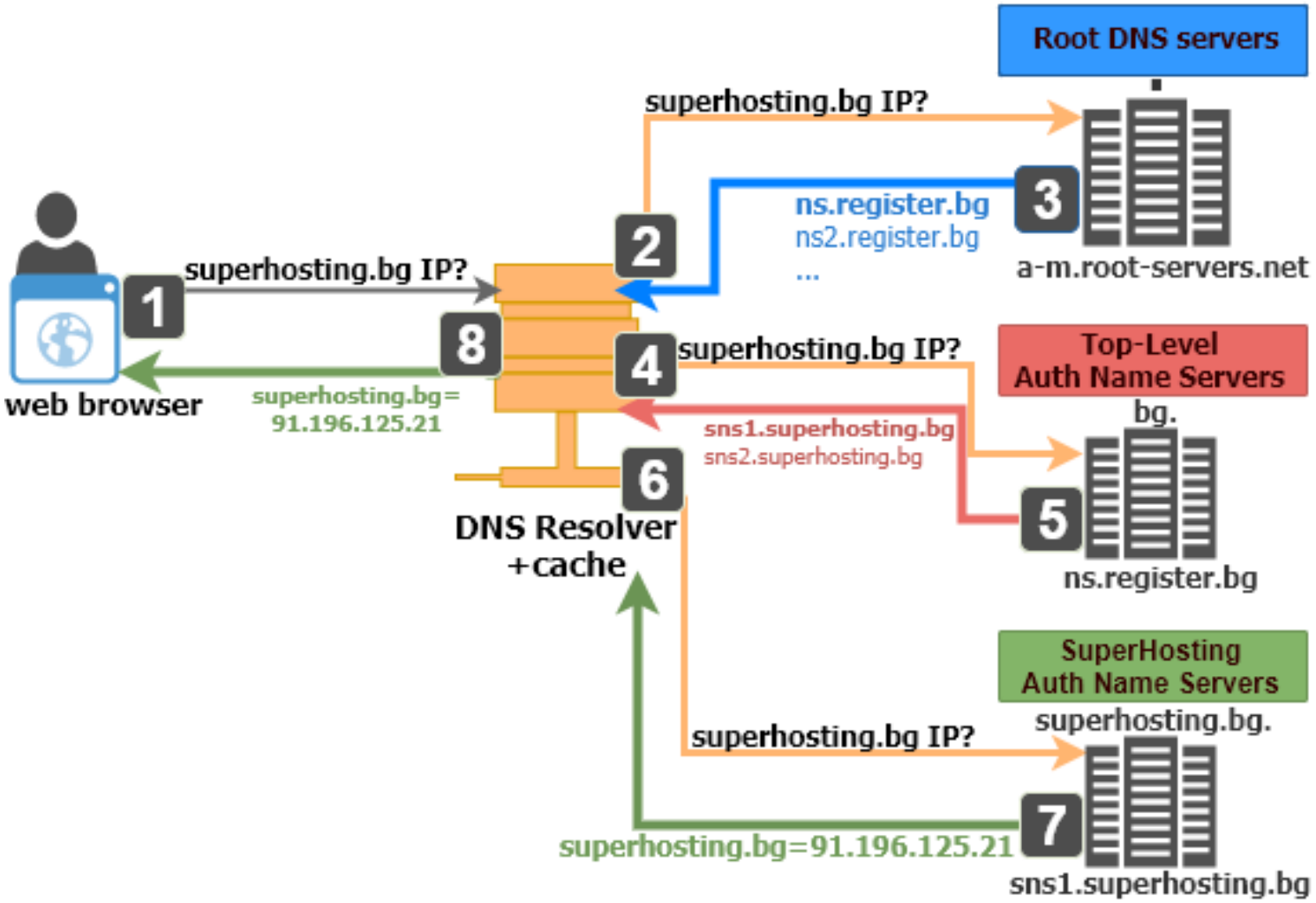

Jak zbudowany jest Internet?

- Internet jest siecią rozproszoną wykorzystującą protokół IP (oraz TPC i UDP – o nich za chwilę) oraz DNS do przydzielania nazw
- Jest niezależna od fizycznego sposobu realizacji łącza (użytych kabli, sieci radiowych, etc.)
- Najważniejszym urządzeniem w Internecie (obok komputerów-klientów :)) jest router
  - jak już wiemy – router to urządzenie w warstwie Internetu, działające na protokole IP, przekazujące ruch pomiędzy dwoma sieciami
  - routery dzielimy na
    - routery na brzegach (**edge routers**) – bezpośrednio połączone z sieciami (klientami) docelowymi oraz jednym routerem rdzenia
    - routery rdzenia (**core routers**) – połączone ze sobą oraz z core routers, tworzą szkielet sieci (**backbone**)

Jak zbudowany jest Internet?

- Coure routers to urządzenia bardzo drogie, działające z maksymalną możliwą prędkością przesyłania pakietów
- Kilku producentów
  np. CISCO, HUAWEI

core router

edge router

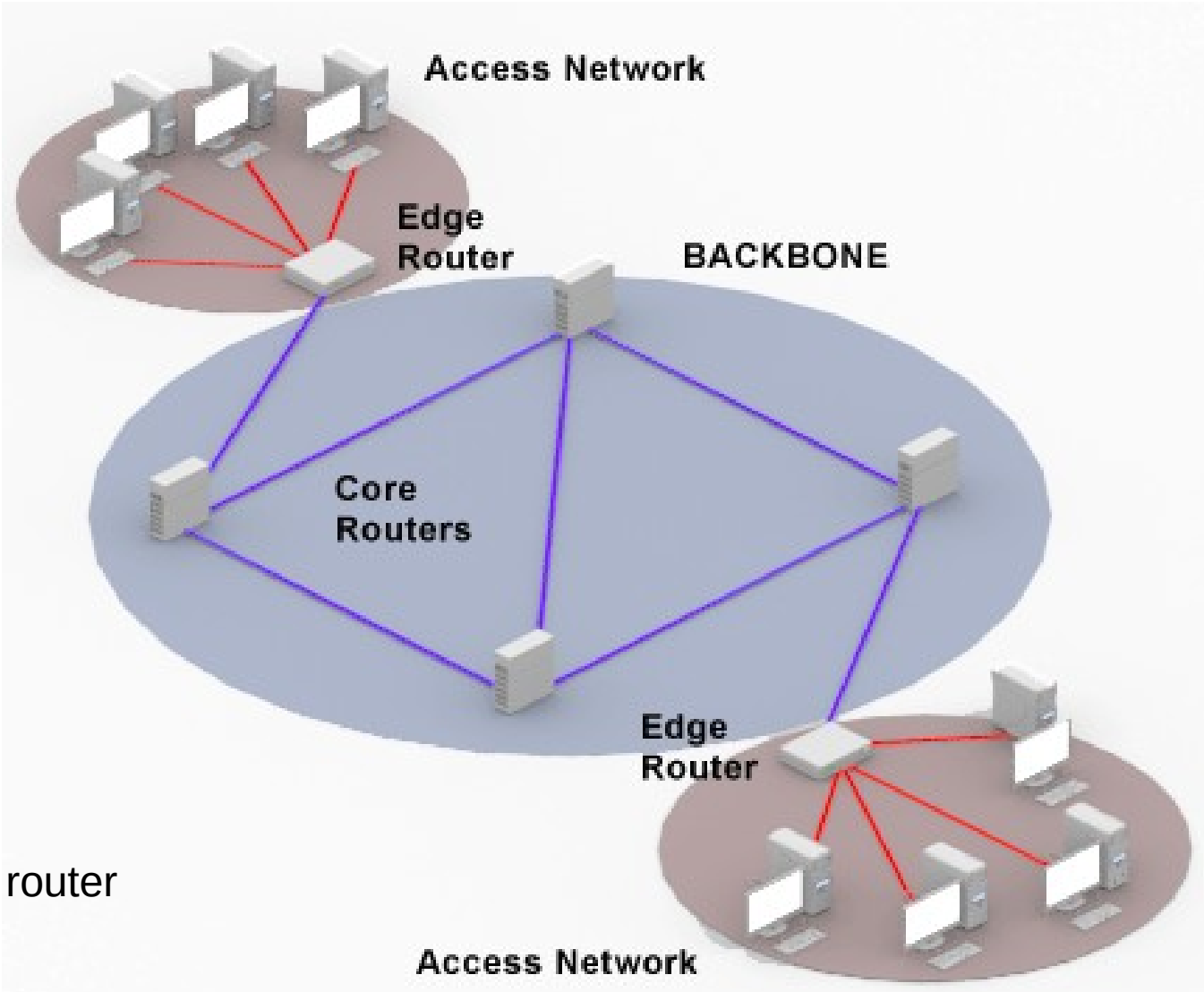

Jak zbudowany jest Internet?

- Internet tworzą tzw. **Systemy Autonomiczne** (AS)
  - zwykle zarządzane przez jedną organizację
  - mającą własną sieć szkieletową (wiele routerów) i systemy klienckie
- Dostawca Internetu (**ISP** – ***Internet Service Provider***) to taki AS, który jest podłączony do innych sieci i może pełnić rónież rolę tranzytową (połączony jest z wieloma sieciami klientów oraz z innymi ISP, umożliwia pełną komunikację w Internecie)
- ISP grupuje się w kategorie (**tiers**):
  - np. Tier 1 – połączone każda ze sobą (za pomocą odpowiednich umów), główny szkielet Internetu
  - Tier 2 – musi wykupywać dostęp do części (np. aby dostać się do innego Tier 2 przez kilka Tier 1)
  - Tier 3 – z reguły to z czym komunikujemy się z domu (nasz dostawca Internetu)
  - najlepiej to zobrazować na obrazkach (następne dwa slajdy)

Jak zbudowany jest Internet?

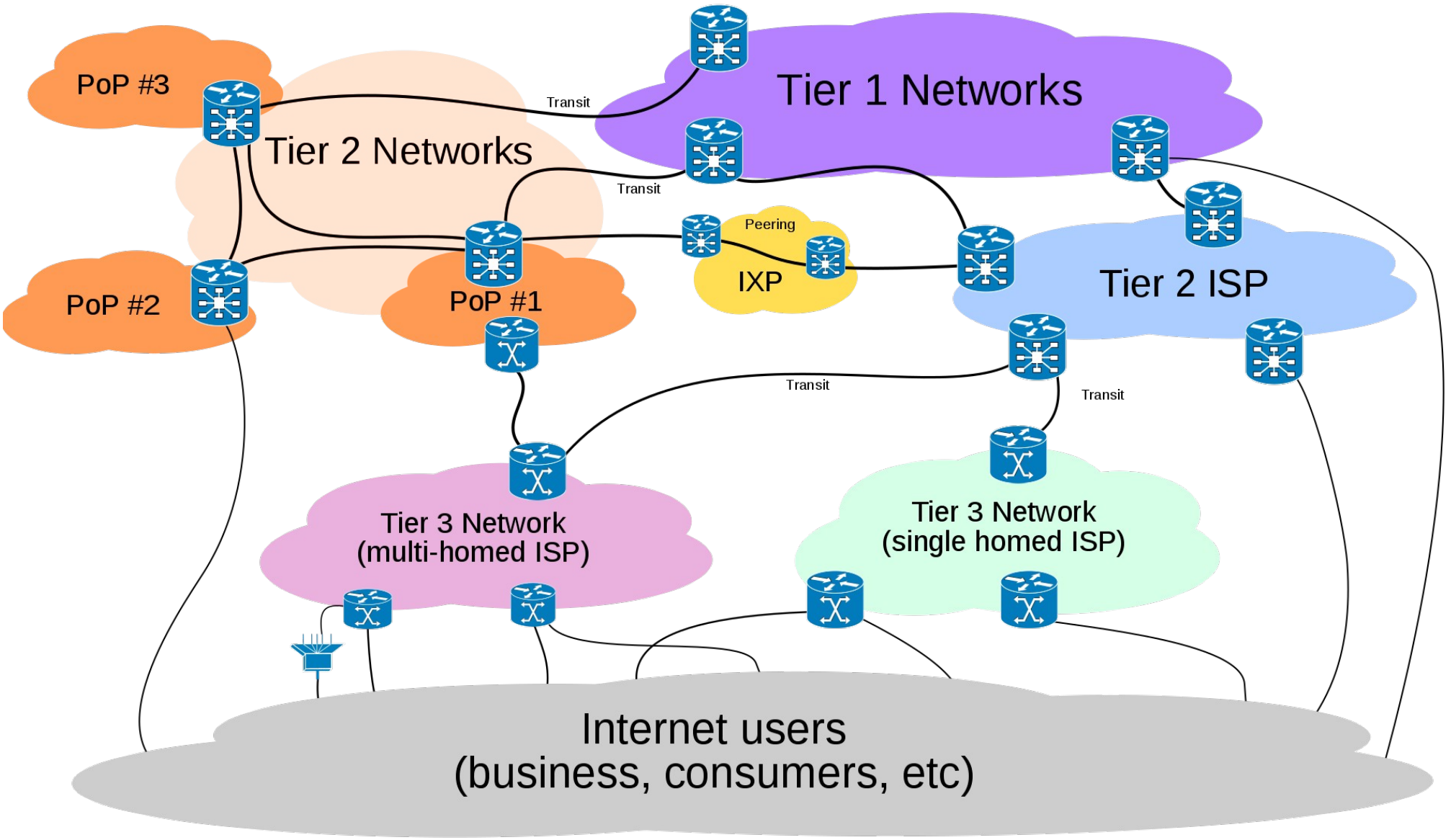

Jak zbudowany jest Internet?

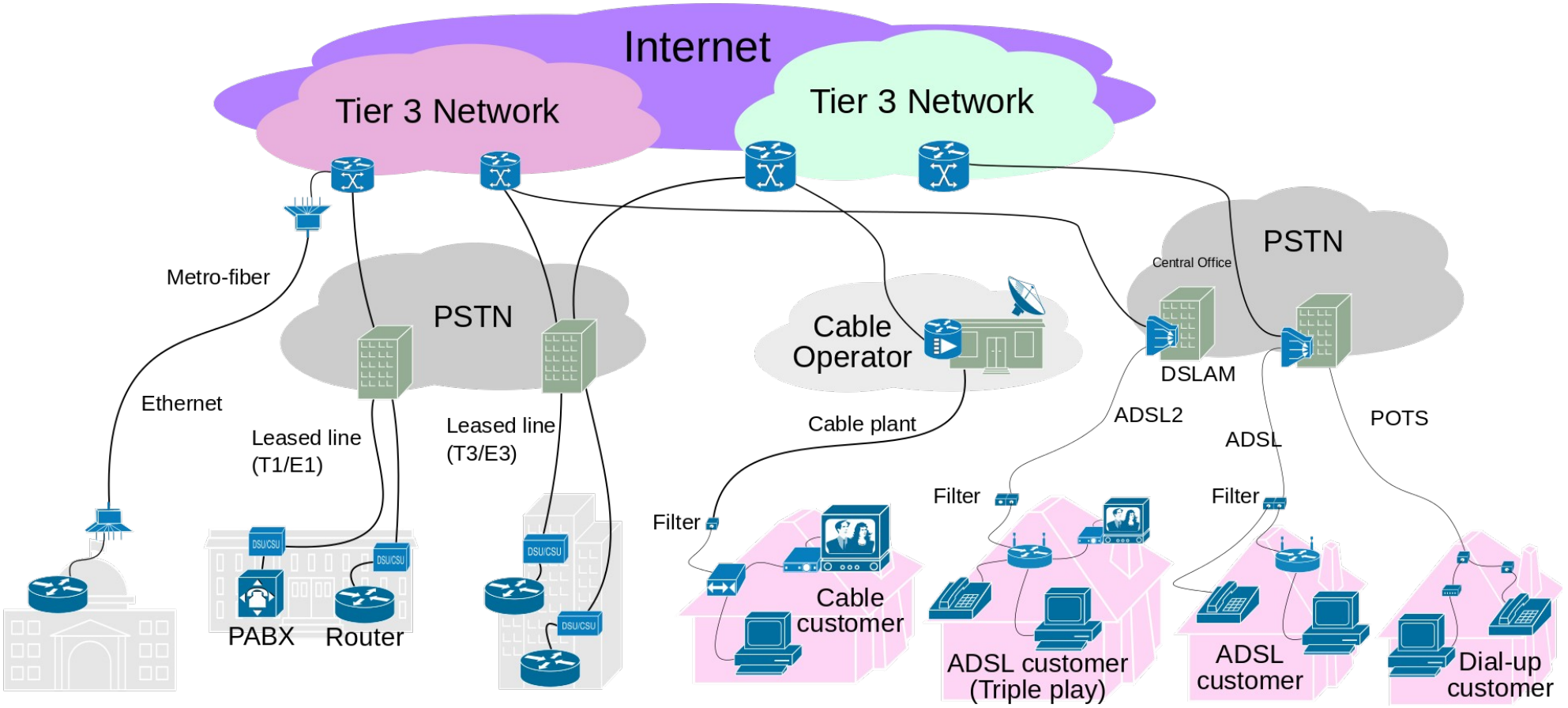

Jak zbudowany jest Internet?

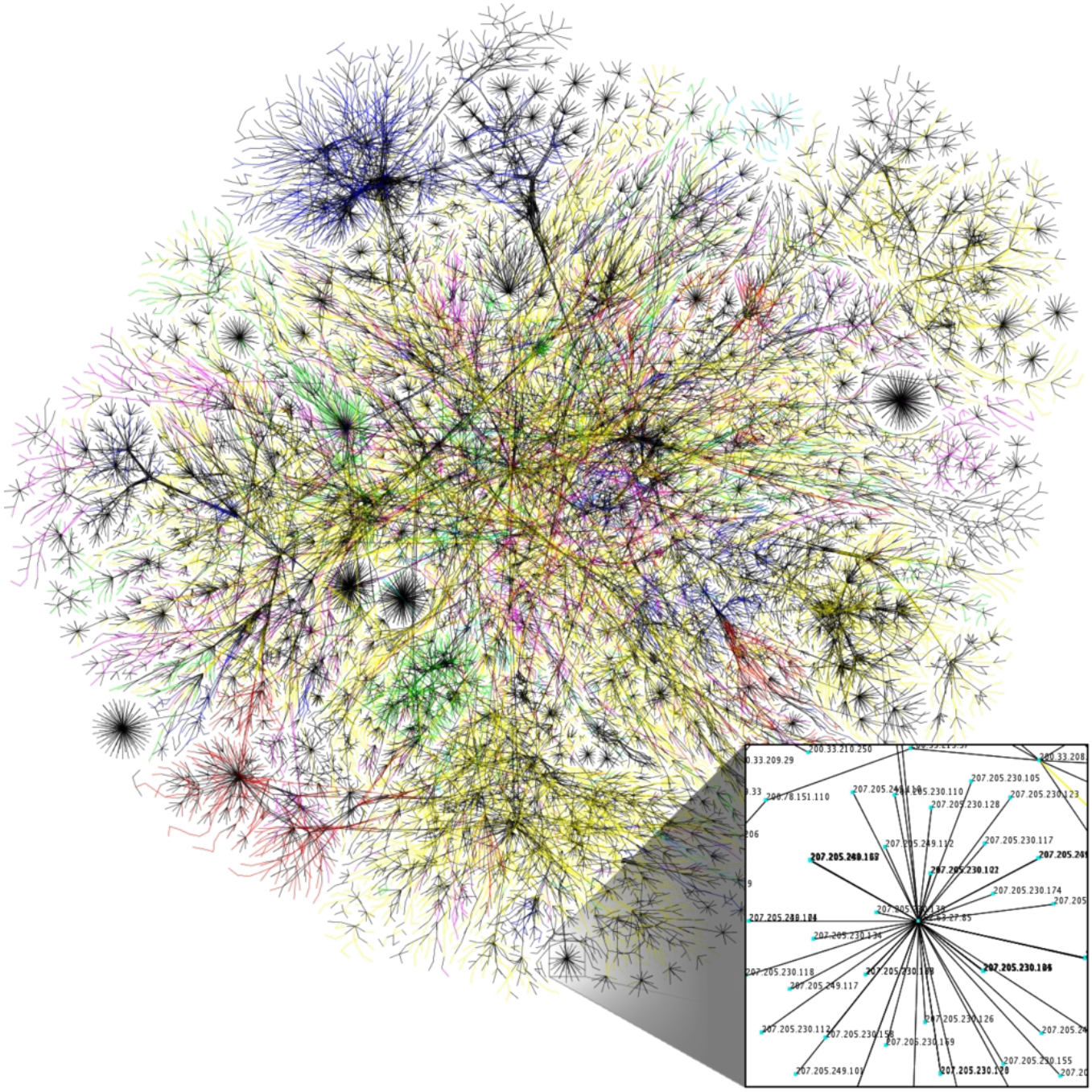

Jak zbudowany jest Internet?

- Tier 1 ISP (oraz czasami Tier 2) komunikują się za pomocą **Internet exchange points** (**IX**, albo **IXP**)
- Są to dedykowane urządzenia (switche), które umożliwiają połączenia pomiędzy różnymi ISP
- Pierwszym w Europie IXP był **CERN Internet Exchange Point** (zlokalizowany w CERN w Genewie) – działający do dzisiaj

https://cixp.net/

Members Of CIXP

Internet Service Providers

Participant	Located at
Adeli	CERN Geneva
Akenes	Equinix Geneva (GV2)
BIT (Swiss Confederation)	CERN Geneva
Briod SA	Equinix Geneva (GV1)
CERN	CERN Geneva
Cogent	Equinix Geneva (GV1)
COLT	CERN Geneva
CTI	CERN Geneva
DFI Services	Equinix Geneva (GV1)
Equinix	Equinix Geneva (GV1)
euNetworks (was Fibrelac)	CERN Geneva
Forcepoint	Equinix Geneva (GV1)
Hurricane Electric	Equinix Geneva (GV1)
I-root	Equinix Geneva (GV1)
Infomaniak Network SA	CERN Geneva
Infomaniak Network SA	Equinix Geneva (GV1)
Init7	CERN Geneva
IP-MAN (SIG)	Equinix Geneva (GV1)
IP-Max	CERN Geneva
IP-Max	Equinix Geneva (GV1)
IP-Max (route collector)	Equinix Geneva (GV1)
IXreach	Equinix Geneva (GV1)
Jaguar Network	Equinix Geneva (GV1)
K-Net / K-Sys	CERN Geneva
K-root (RIPE)	CERN Geneva
KPN Eurorings BV	CERN Geneva
Media-Lite SA	CERN Geneva
Netplus	Equinix Geneva (GV1)
Orange Business Services - GIBN	CERN Geneva
RIPE-RIS	CERN Geneva
SIMA Lausanne	Equinix Geneva (GV1)
Sunrise (TDC Switzerland AG)	CERN Geneva
Swisscom / IP-Plus	CERN Geneva
T-Systems Schweiz AG (Deutsche Telekom)	CERN Geneva
The Net	Equinix Geneva (GV1)
UPC Cablecom	CERN Geneva
VTX Services SA	CERN Geneva
Zscaler	Equinix Geneva (GV1)

CERN Internet Exchange Point

- Poziom 0 (parter) CERN Data Center
- Szafy z czerwonymi kablami - CIXP

CERN Internet Exchange Point

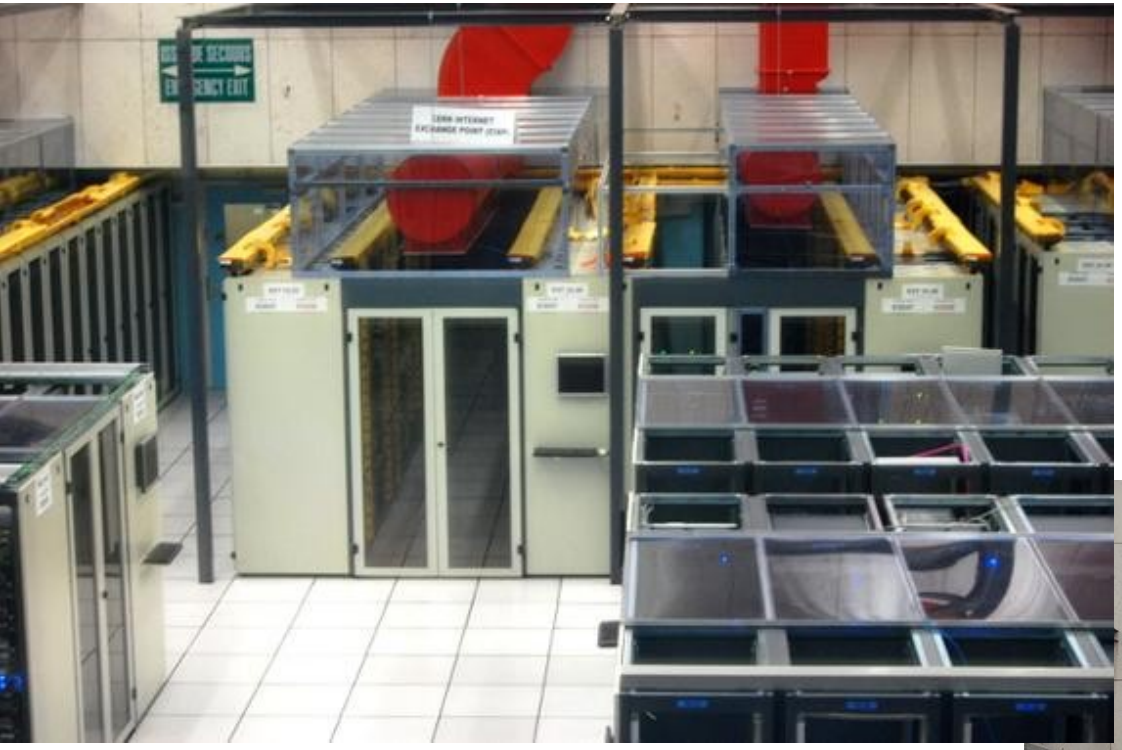

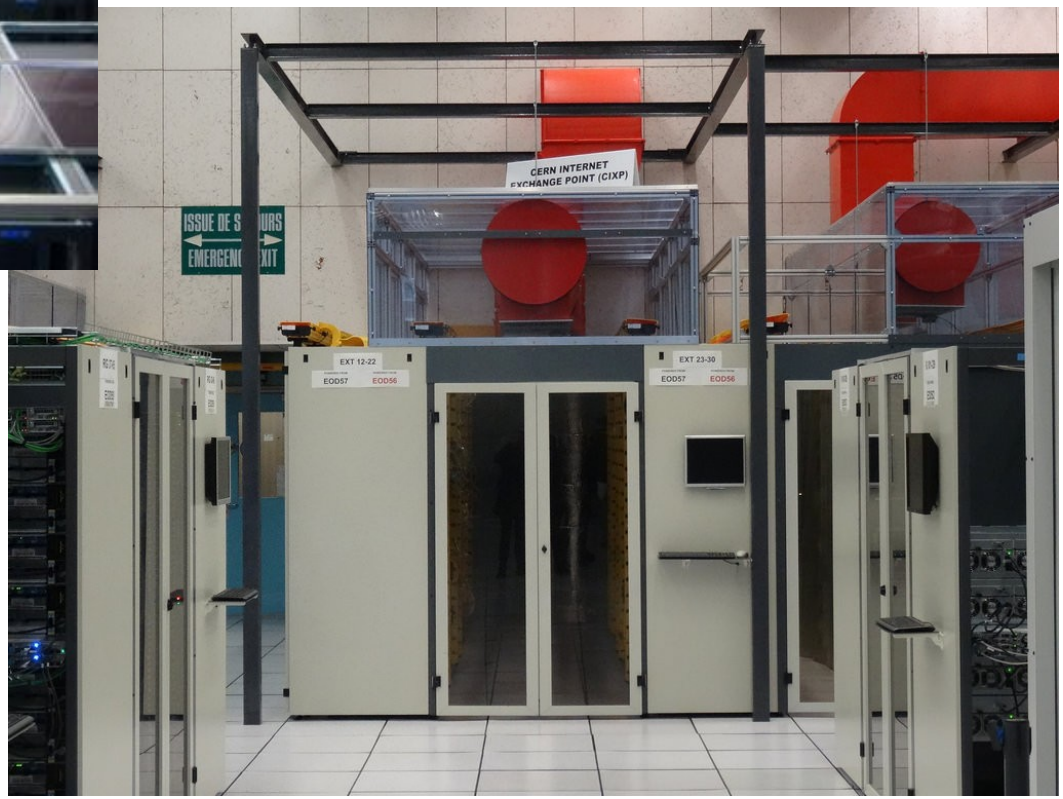

Warstwa transportowa

Protokoły TCP i UDP

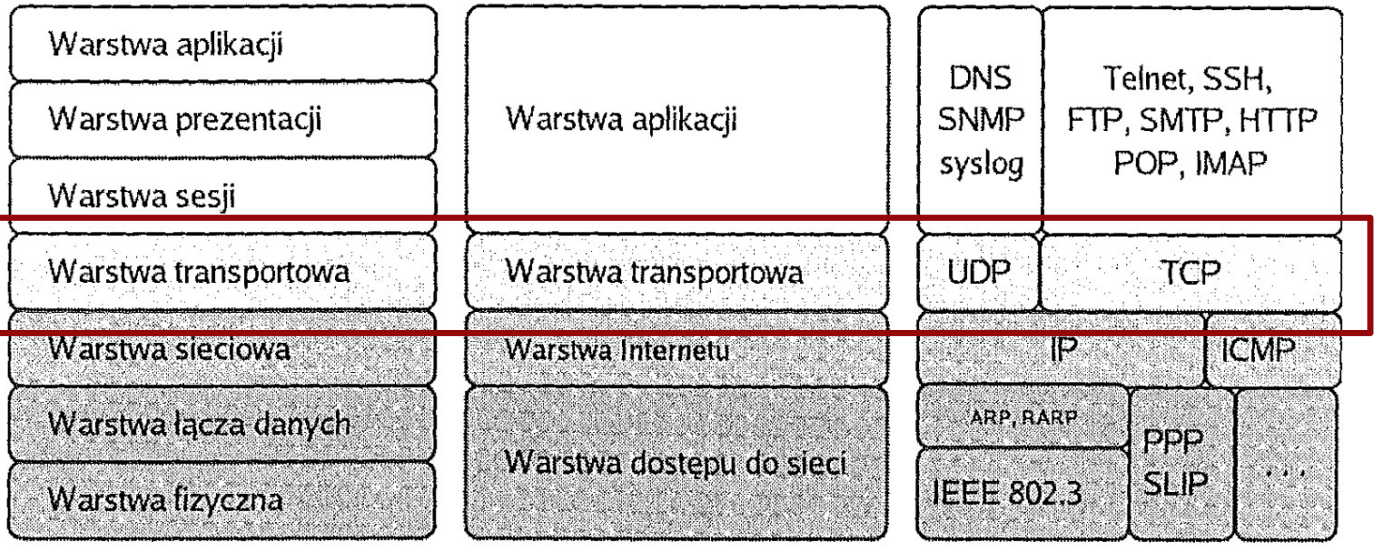

źródło: Helion

Warstwa transportowa

- Zadaniem wartstwy transportowej jest niezawodne przesyłanie danych między urządzeniami
- Protokoły warstwy transportowej otrzymują dane z warstwy Internetu i rozdzielają je na poszczególne procesy w warstwie aplikacji (“ten fragment danych idzie do komunikatora, ten do e-mail’a a ten do przeglądarki”)
- Zawiera mechanizmy:
  - inicjalizowania, utrzymania, zamykania połączenia
  - sterowania przepływem danych
  - wykrywania błędów transmisji
- Istnieje wiele protokołów warstwy transportowej, ale najważniejsze sa dwa:
  - TCP
  - UDP

Warstwa transportowa

- Typy komunikacji możemy klasyfikować następująco:
  - **połączeniowa** (*connection-oriented*) – nawiązanie połączenia przed wysłaniem właściwych danych
  - **bezpołączeniowa** (*connectionless*) – bez sprawdzania, czy dane dotarły do odbiorcy (od razu wysyłamy właściwe dane)
  - **niezawodna** (*reliable*) – kontrola procesu przesyłania, retransmisja w przypadku niedostarczenia pakietu danych
  - **zawodna** (*unreliable*) – brak kontroli i retransmisji
  - **stanowa** (*stateful*) – sesja pomiędzy serwerem i klientem monitorowana przez serwer
  - **bezstanowa** (*stateless*) – brak monitorowania stanu sesji

Gniazdo sieciowe

- Identyfikacja procesu, który ma odebrać daną porcję danych, odbywa się na podstawie numeru portu
  - **numer portu** jest 16-bitową liczbą związaną z danym typem komunikacji w sieci – przykładowo, serwer WWW odbierając zapytanie i następnie przesyłając stronę odbiorcy działa na porcie 80

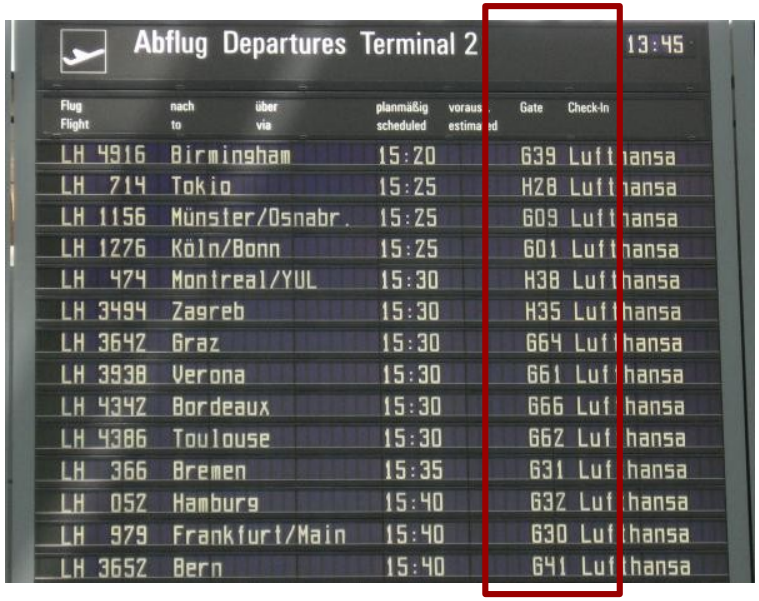

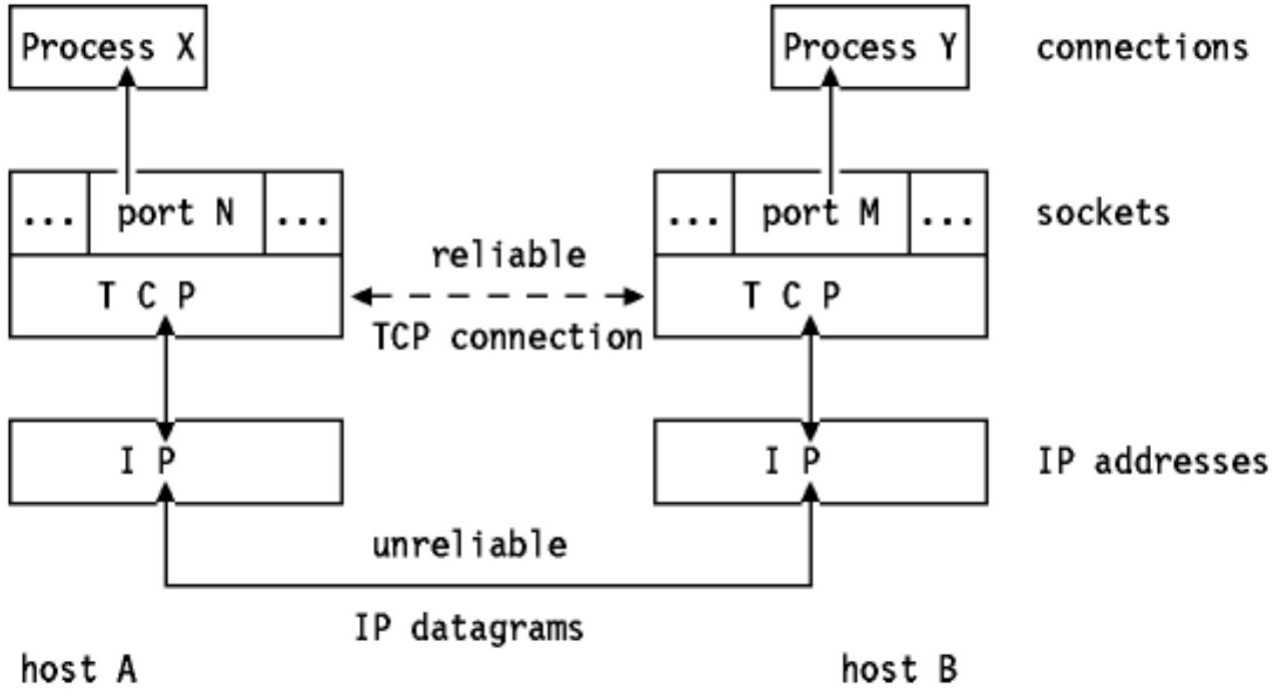

Gniazdo sieciowe

- Identyfikacja procesu, który ma odebrać daną porcję danych, odbywa się na podstawie numeru portu
  - **numer portu** jest 16-bitową liczbą związaną z danym typem komunikacji w sieci – przykładowo, serwer WWW odbierając zapytanie i następnie przesyłając stronę odbiorcy działa na porcie 80
- **Gniazdo sieciowe** (*network socket*) to para liczb (numer IP oraz numer portu), które identyfikują zarówno odbiorcę jak i dany proces (aplikację)
  - zapis: 62.211.243.226:80 (IP:port)
  - zakres portów: 0 - 65 535
  - (opcjonalnie) gniazdo sieciowe może zawierać informację o protokole (np. TCP)

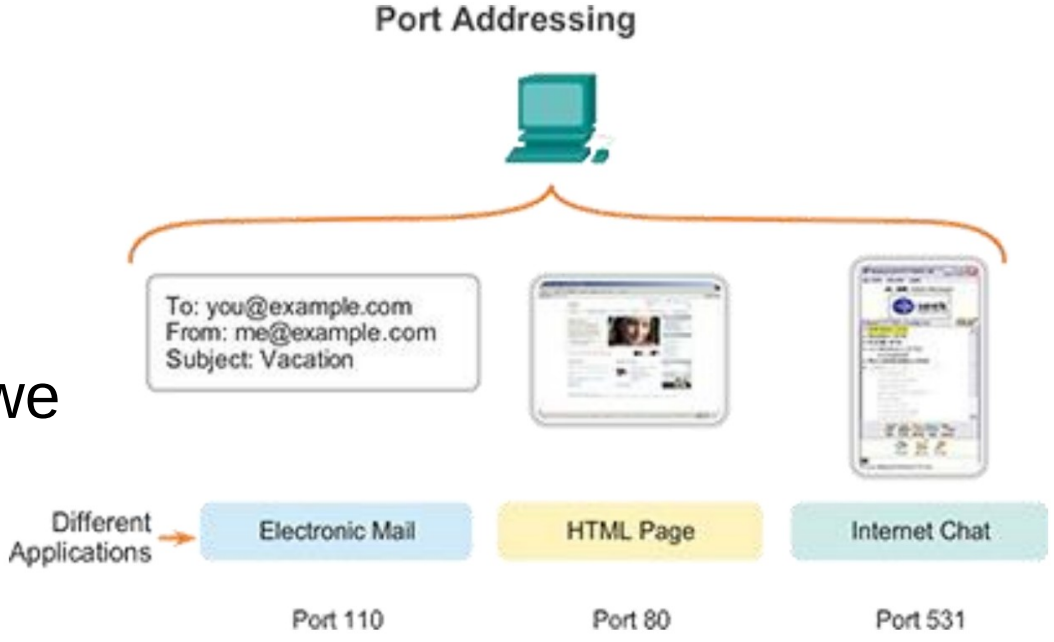

“Well-known ports”

- Istnieje lista zarezerwowanych portów (*well-known ports*), które są przypisane do różnych aplikacji (usług)
- Organizacja IANA prowadzi rejestr zarezerwowanych portów:

  https://www.iana.org/assignments/service-names-port-numbers/service-names-port-numbers.xhtml

- Obecnie otwarte porty możemy sprawdzić poleceniem **netstat** (zarówno Windows i Linux)

```
C:\Users\opal>netstat -o

Active Connections

  Proto  Local Address          Foreign Address        State           PID
  TCP    127.0.0.1:1028         raft:5905              ESTABLISHED     1424
  TCP    127.0.0.1:1029         raft:5905              ESTABLISHED     1424
  TCP    127.0.0.1:5905         raft:1032              ESTABLISHED     1424
  TCP    127.0.0.1:5905         raft:1033              ESTABLISHED     1424
  TCP    192.168.1.101:1344     poczta:imaps           ESTABLISHED     5876
  TCP    192.168.1.101:1421     poczta:imaps           ESTABLISHED     5876
  TCP    192.168.1.101:1422     poczta:imaps           ESTABLISHED     5876
  TCP    192.168.1.101:1423     poczta:imaps           ESTABLISHED     5876
  TCP    192.168.1.101:3027     rmfstream3:8009        ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3116     wg-in-f189:https       ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3286     www:http               ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3306     poczta:imaps           ESTABLISHED     5876
  TCP    192.168.1.101:3327     74.125.133.106:https   ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3332     host-213:https         ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3349     74.125.133.95:http     ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3351     74.125.206.95:http     ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3352     74.125.206.95:http     ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3359     wg-in-f94:http         ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3360     wg-in-f94:http         ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3361     wg-in-f101:https       ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3362     wg-in-f94:http         ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3363     wg-in-f94:http         ESTABLISHED     5372
  TCP    192.168.1.101:3376     wj-in-f84:https        ESTABLISHED     5372
```

Protocol	Port	Protocol	Purpose
echo	7	TCP/UDP	Echo is a test protocol used to verify that two machines are able to connect by having one echo back the other's input.
discard	9	TCP/UDP	Discard is a less useful test protocol in which all data received by the server is ignored.
daytime	13	TCP/UDP	Provides an ASCII representation of the current time on the server.
FTP data	20	TCP	FTP uses two well-known ports. This port is used to transfer files.
FTP	21	TCP	This port is used to send FTP commands like put and get.
SSH	22	TCP	Used for encrypted, remote logins.
telnet	23	TCP	Used for interactive, remote command-line sessions.
smtp	25	TCP	The Simple Mail Transfer Protocol is used to send email between machines.
time	37	TCP/UDP	A time server returns the number of seconds that have elapsed on the server since midnight, January 1, 1900, as a four-byte, signed, big-endian integer.
whois	43	TCP	A simple directory service for Internet network administrators.
finger	79	TCP	A service that returns information about a user or users on the local system.
HTTP	80	TCP	The underlying protocol of the World Wide Web.
POP3	110	TCP	Post Office Protocol Version 3 is a protocol for the transfer of accumulated email from the host to sporadically connected clients.

Protokoły TCP i UDP

- Zadaniem protokołów TCP I UDP jest dzielenie (łączenie) danych z warstw wyższych na segmenty oraz przekazywanie (odbieranie) ich z warstwy Internetu (protokołu IP)

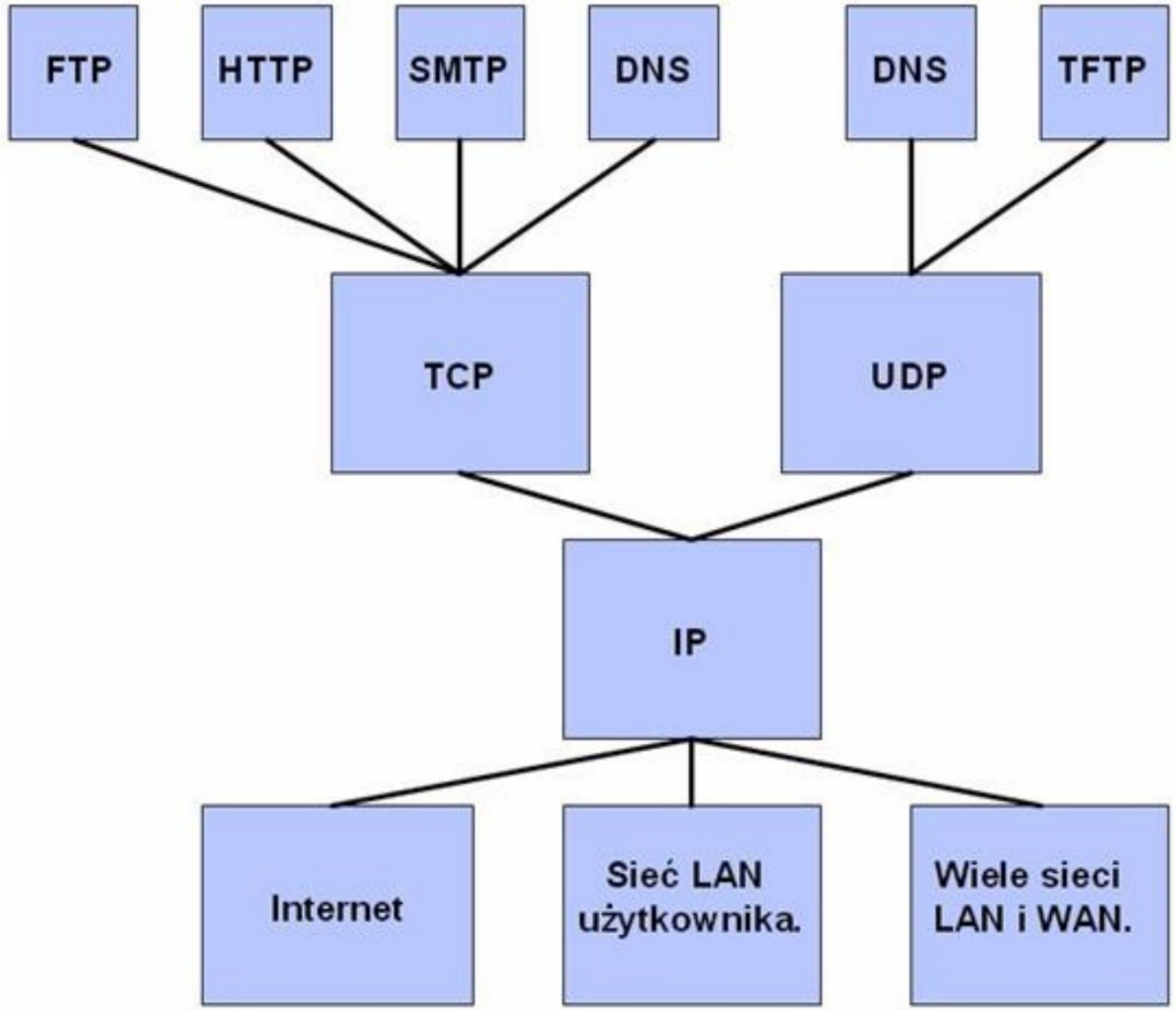

Protokół UDP

- **UDP** (*User Datagram Protocol*)
  - **bezpołączeniowy** – nie sprawdza gotowości odbiorcy do odbioru oraz tego, czy odbiorca faktycznie wiadomość odebrał
  - **brak kontroli przepływu informacji** (to mogą obsługiwać programy w warstwie aplikacji)
  - **datagram z krótkim nagłówkiem**
- **Po co go używać?**
  - większa szybkość
  - brak dodatkowych zadań adresata
  - obsługa multicast/broadcast

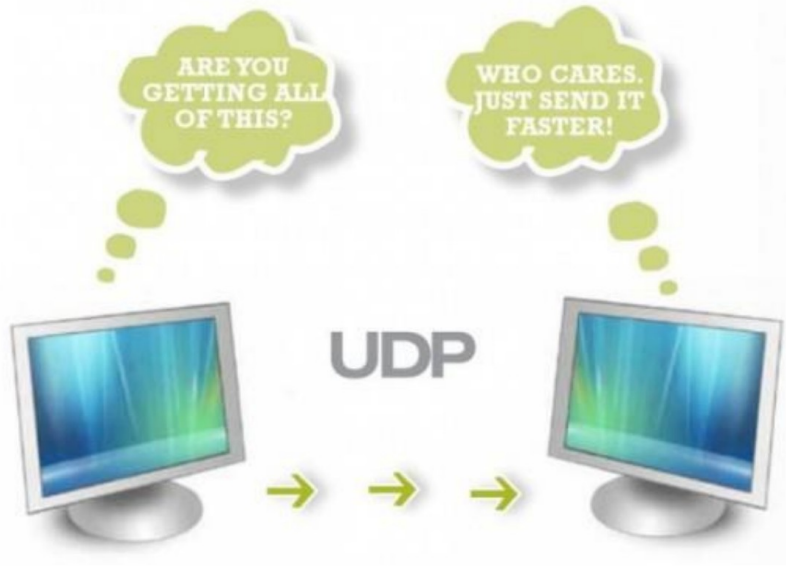

Protokół UDP

- Datagram UDP (jako część składowa datagramu IP)

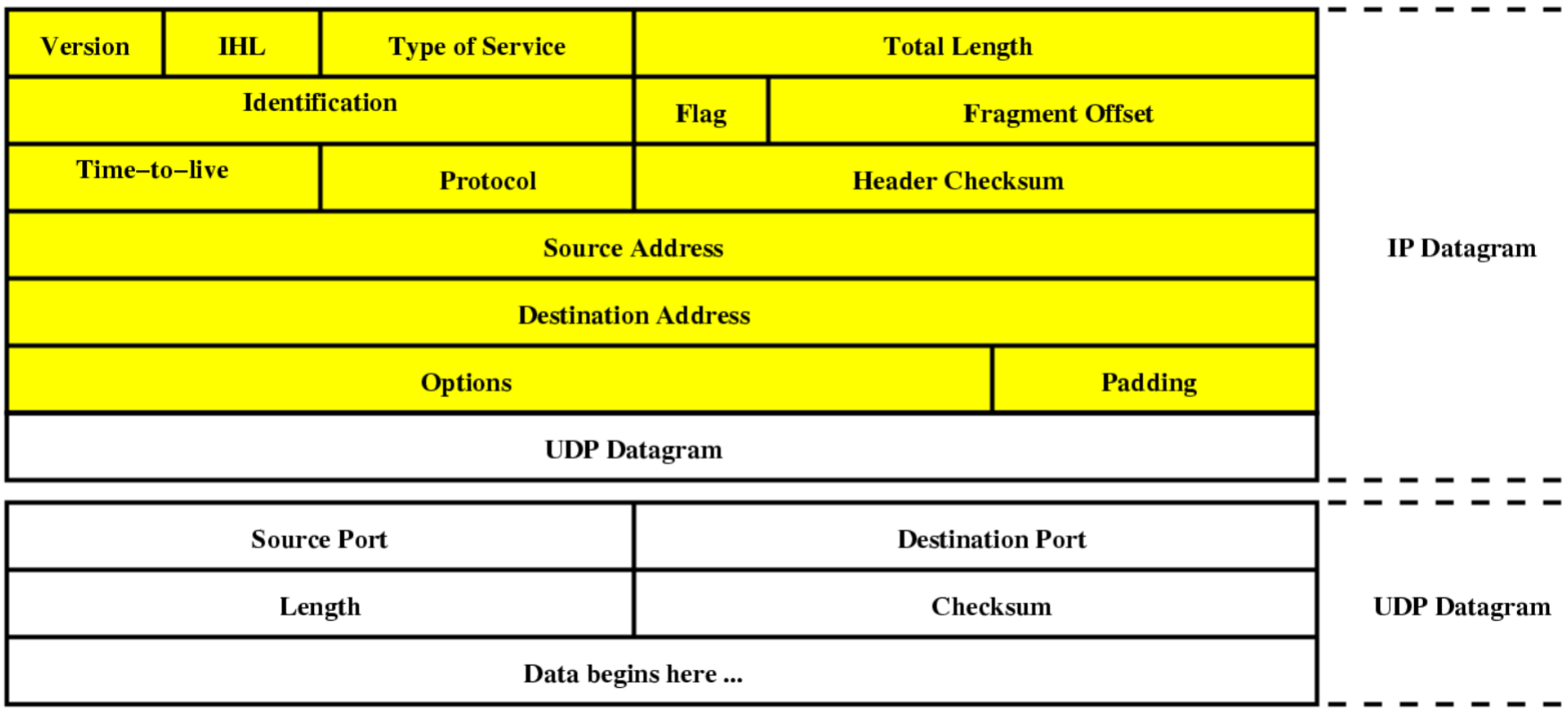

Protokół UDP

- Dane dzielone są na datagramy (“pakiety”)
- Datagramy docierają do adresata różną drogą (trasą) i mogą dotrzeć w różnej kolejności
- Brak możliwości retransmisji zgubionych datagramów

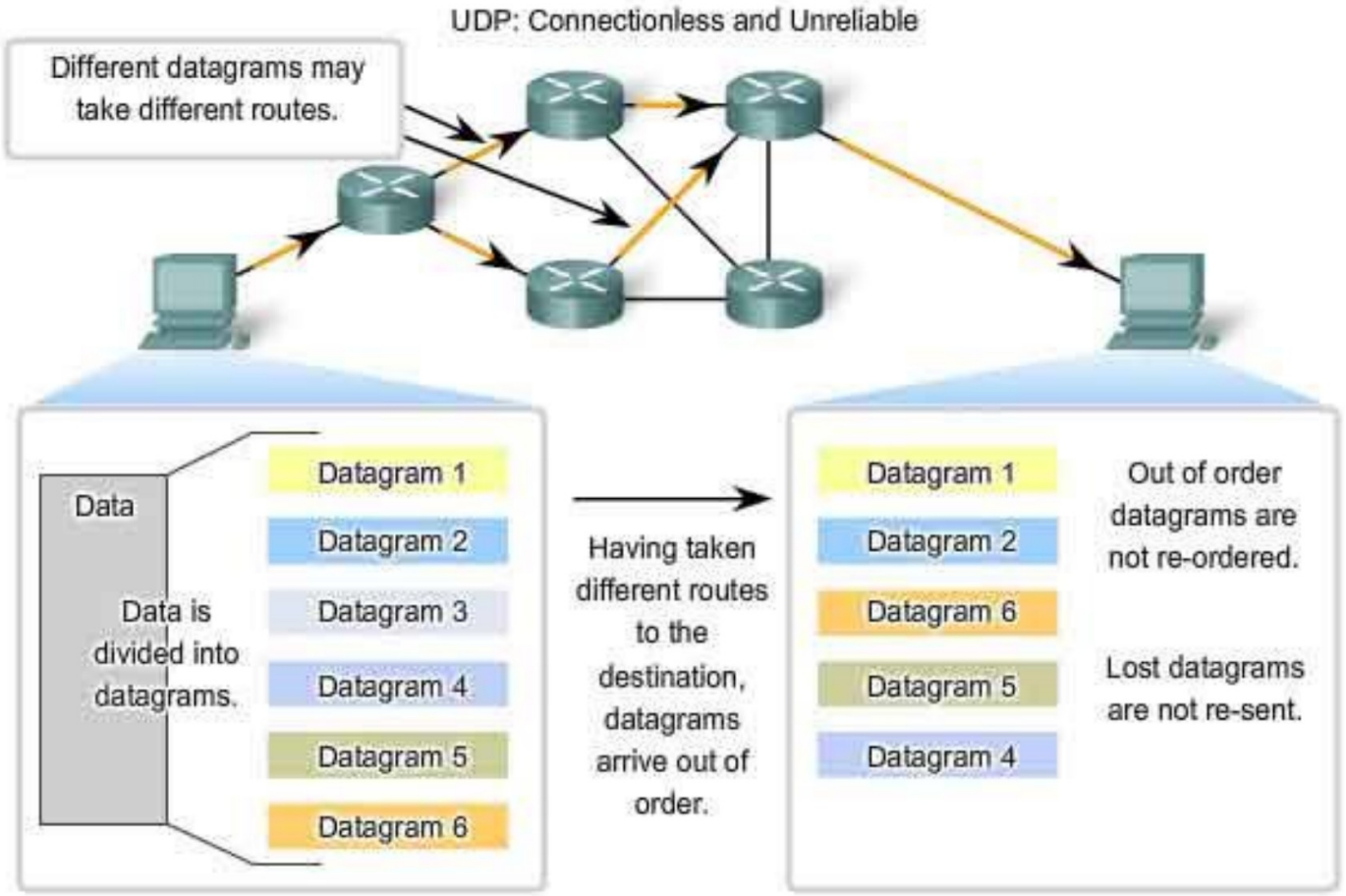

Protokół UDP

- W komunikacji klient-serwer używane są losowe porty nadawcy (source port) – ustalane dynamicznie
- Port serwera usługi UDP zawsze z puli “well-known ports”
- Losowe wybieranie portów zwiększa bezpieczeństwo

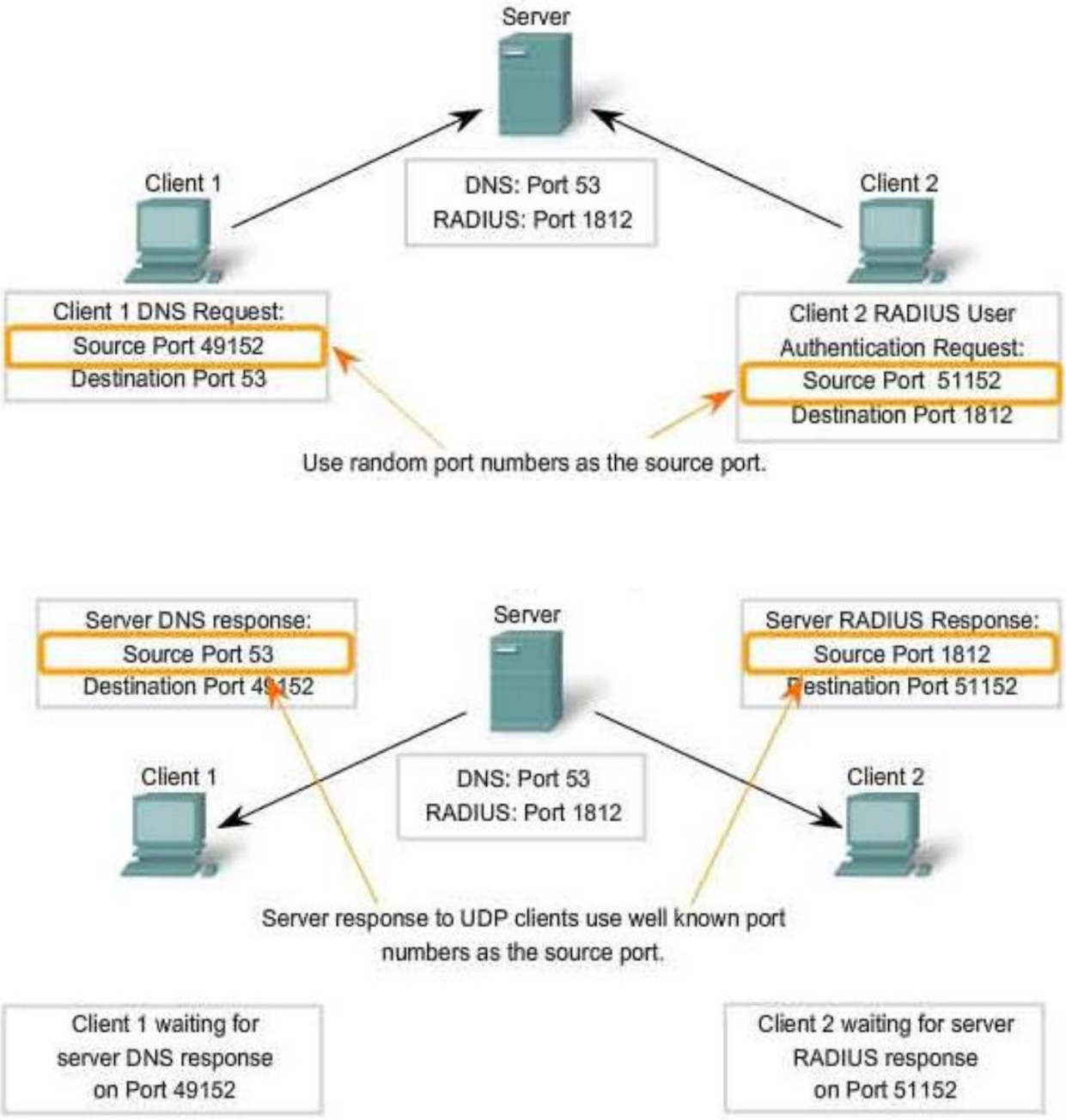

Protokół UDP

- Zastosowania UDP:
  - komunikacja multimedialna
  - strumieniowe przesyłanie dźwięku i obrazu
  - gry sieciowe (możemy stracić pojedyncze klatki)
- … ale!!!
  - np. YouTube używa TCP (bezpieczeństwo)
  - Google wdraża też własne protokoły na potrzeby swoich usług

Protokół TCP

- **TCP** (*Transmission Control Protocol*)
  - **połączeniowy** – następuje nawiązanie połączenia i potwierdzanie gotowości do odbioru
  - **wiarygodny** – dostarczane są wszystkie dane, w odpowiedniej kolejności
  - mozliwość **sterowania przepływem danych** (np. podział jednego datagramu na mniejsze lub łączenie kilku w jeden)
  - **kontrola przeciążeń**
- Datagramy TCP, tak samo jak w UDP, docierają w różnej kolejności, działa natomiast **mechanizm porządkowania danych**
- Większy rozmiar nagłówka TCP oraz narzuty na nawiązywanie połączenia – większe obciążenie sieci i wolniejszy niż UDP

Protokół TCP

- Segment TCP (jako część składowa datagramu IP)
- Od razu widać różnicę w stosunku do UDP jeśli chodzi o jego wielkość...

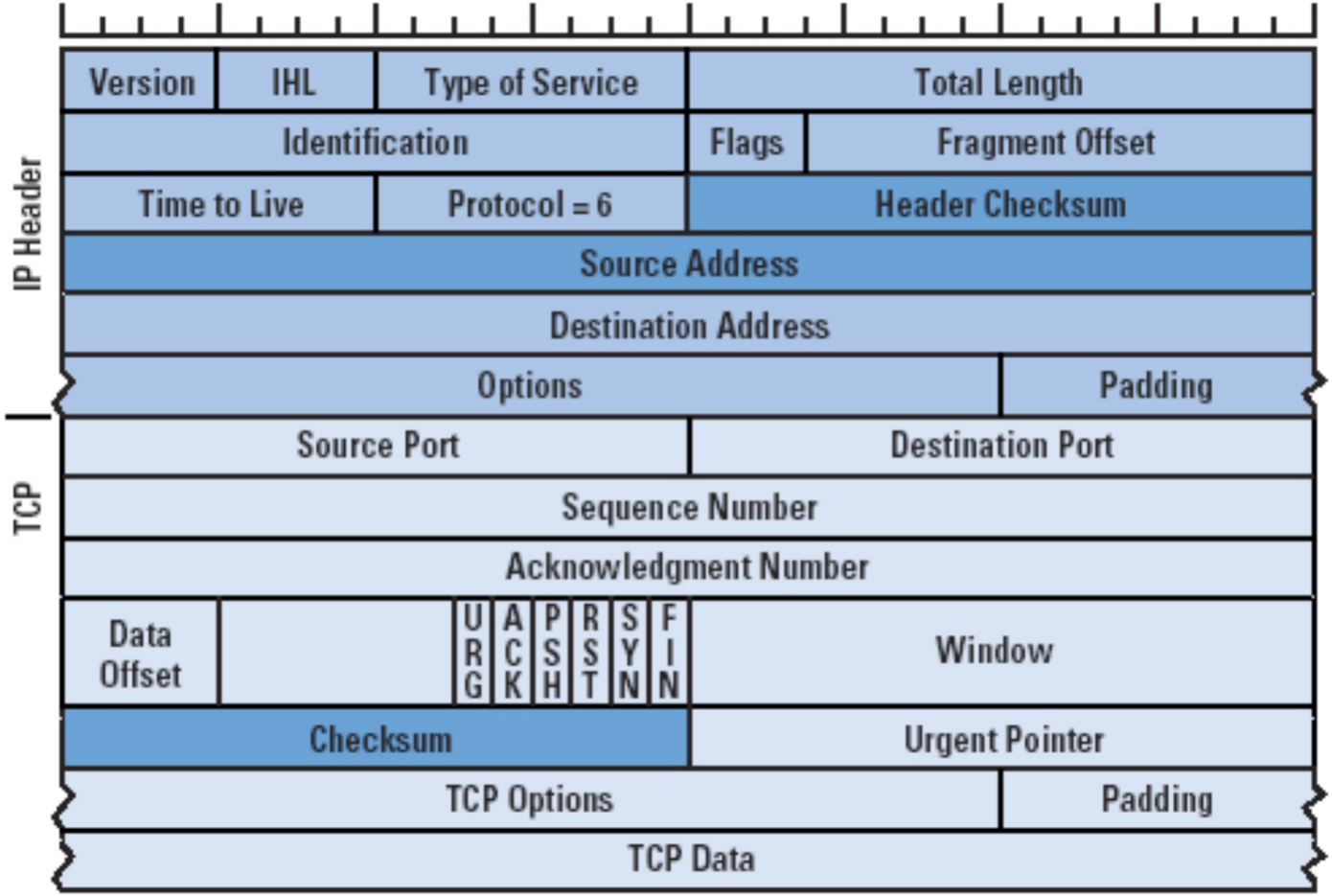

Protokół TCP

- Nawiązywanie połączenia w TCP następuje za pomocą mechanizmu “**three-way handshake**”
- Jeśli serwer nie chce (albo nie może) ustanowić połączenia, odsyła RST (reset)

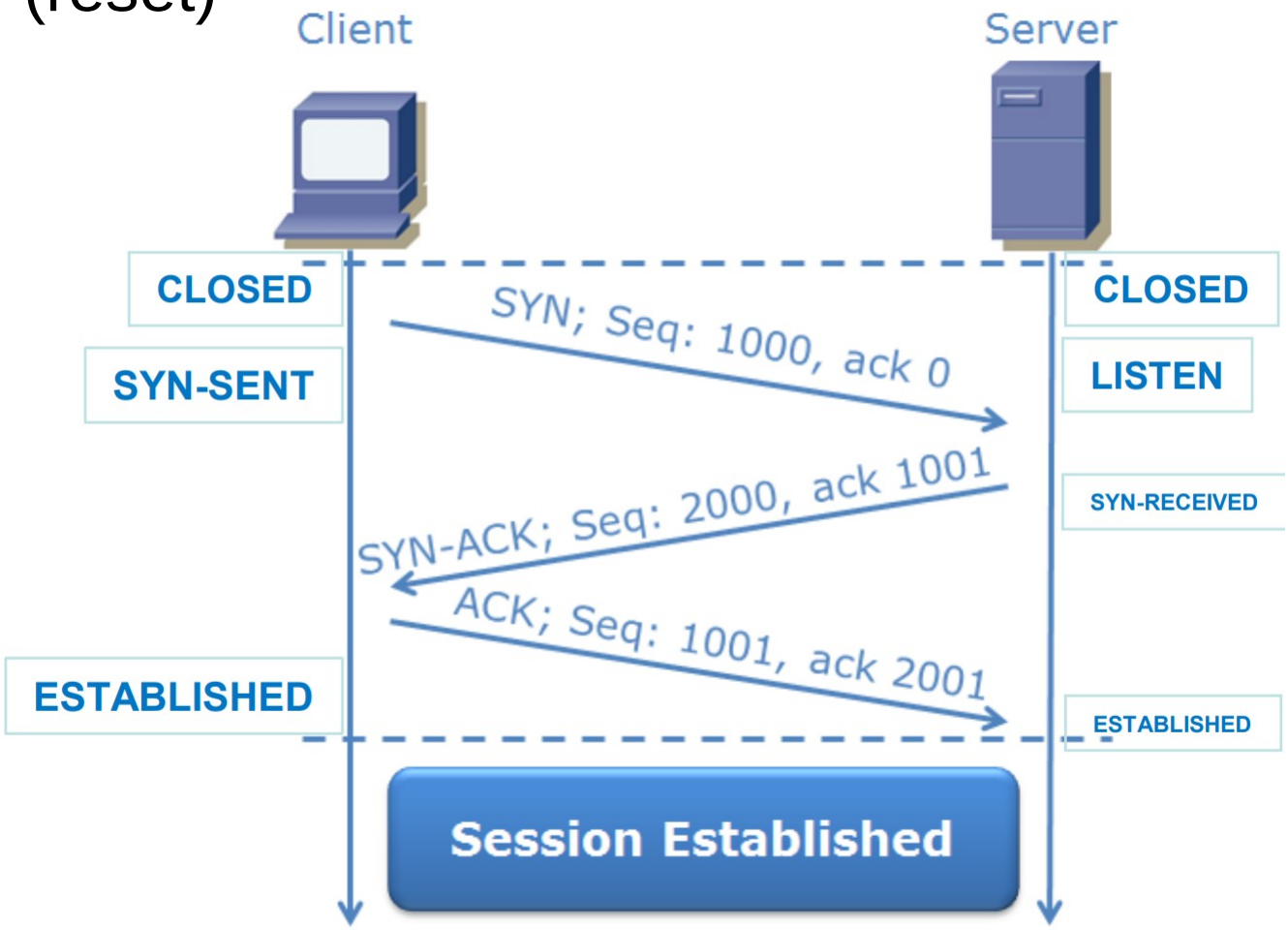

Protokół UDP

- Porównanie połączenia w TCP i “połączenia” w UDP

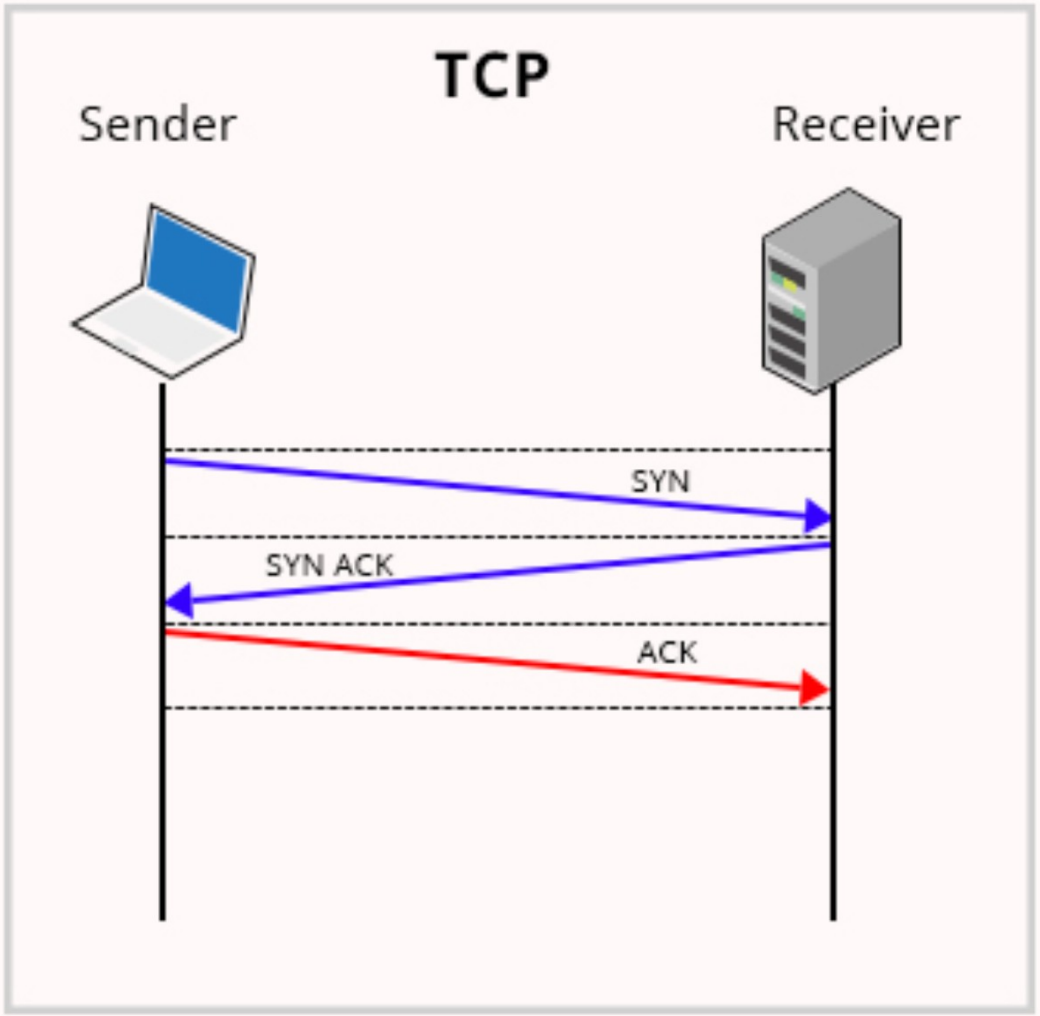

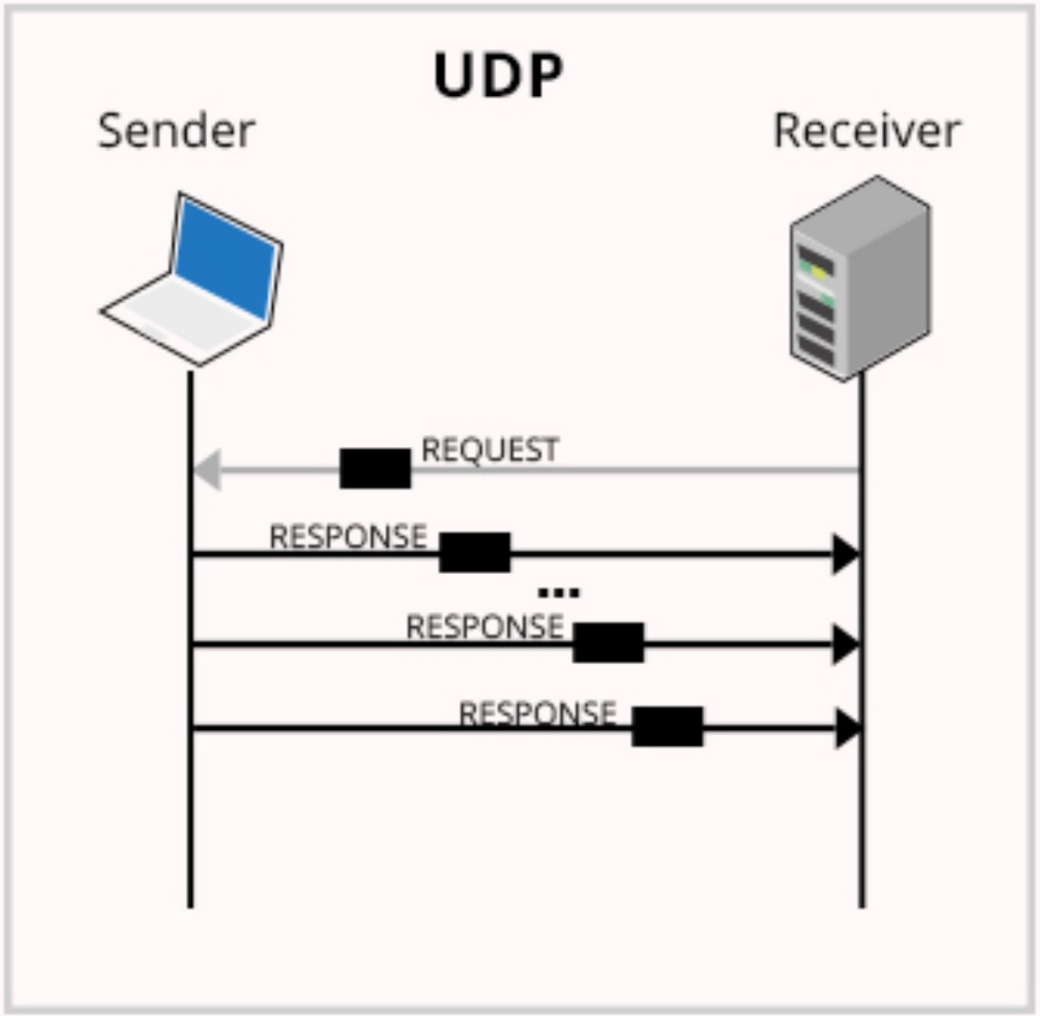

Przesyłanie danych w TCP

- Teoretycznie możemy sobie wyobrazić następujący scenariusz:
  - po każdym wysłaniu jednego segmentu danych odbiorca potwierdza otrzymanie danych
  - jest to jednak **mało efektywne**
- Rozwiązanie – **buforowanie** danych (przechowywanie danych po stronie klienta i serwera)

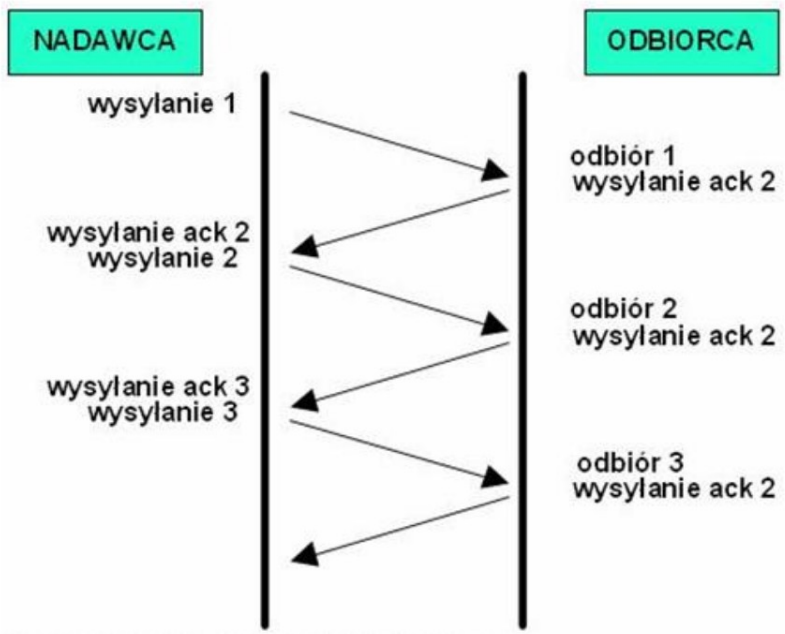

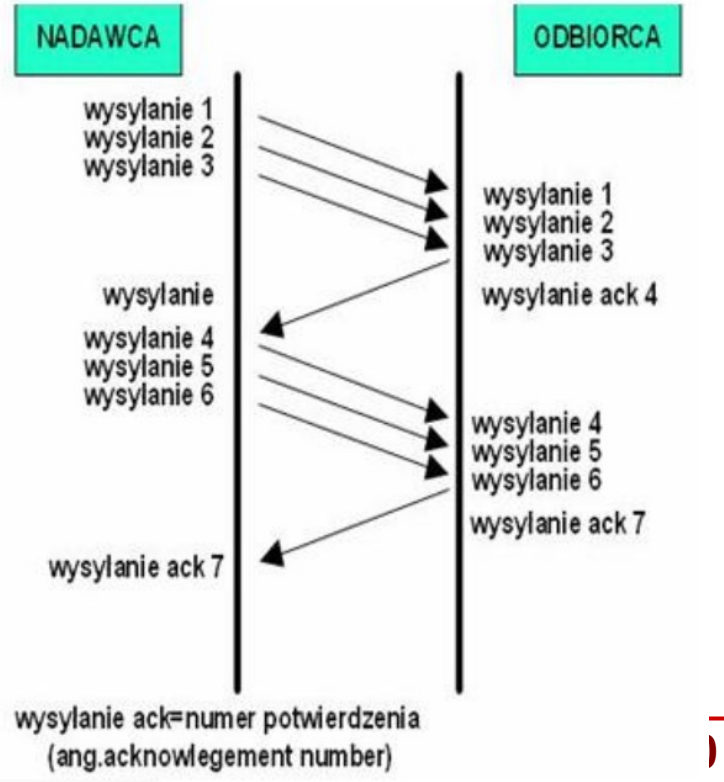

Przesyłanie danych w TCP

- Mechanizm **przesuwnego okna** (*sliding window*), wysyłanie okna zawierającego konkretne segmenty
- Wysyłamy segmenty odpowiadające rozmiarowi okna bez potwierdzania każdego z nich przed wysłaniem kolejnego
- Powtarzamy wysłanie okna, gdy nie któryś segment nie dojdzie w założonym czasie (**timeout**)
- **Kontrola przepływu**:
  - zmienny rozmiar okna
  - blokowanie nadawcy by nie przeciążyć bufora

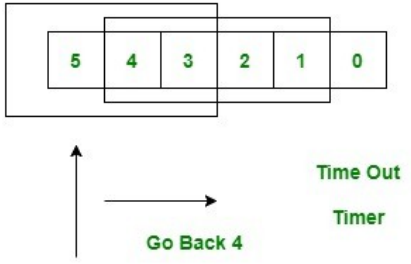

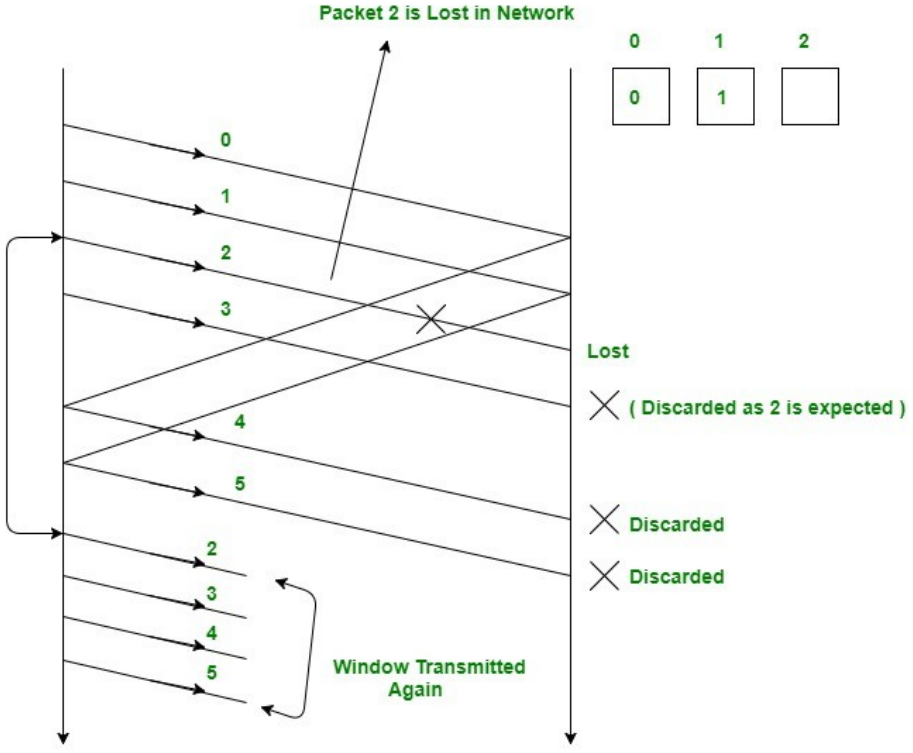

Porównanie UDP i TCP

Cecha	UDP	TCP
Opis	Prosty protokół dużych przepustowości (przeniesienie funkcjonalności na warstwy wyższe)	W pełni funkcjonalny, niezawodny protokół komunikacyjny z mechanizmami obsługi błędów warstwy sieciowej
Ustanawianie połączenia	bezpołączeniowy	Połączeniowy, faza nawiązania połączenia
Interfejs danych dla aplikacji	Zorientowany na wiadomości	Zorientowany strumieniowo
Wiarygodność i potwierdzenia	Zawodny, bez potwierdzeń	Niezawodny, wymaga potwierdzeń dostarczenia datagramów
Retransmisje	Nie obsługiwane (przeniesione do warstw wyższych)	Obsługiwane automatycznie
Kontrola przepływu	Brak	Okno przesuwne zmiennych rozmiarów, mechanizmy zapobiegania przeciążeniom
Narzut	Bardzo mały	Mały
Prędkość transmisji	Bardzo duża	Duża
Typ danych (wielkość, rozmiar)	od małych do średnich	Od małych do bardzo dużych

Enkapsulacja danych

- Przykład enkapsulacji danych
- ramka Ethernet → datagramIPv4 → segment TCP

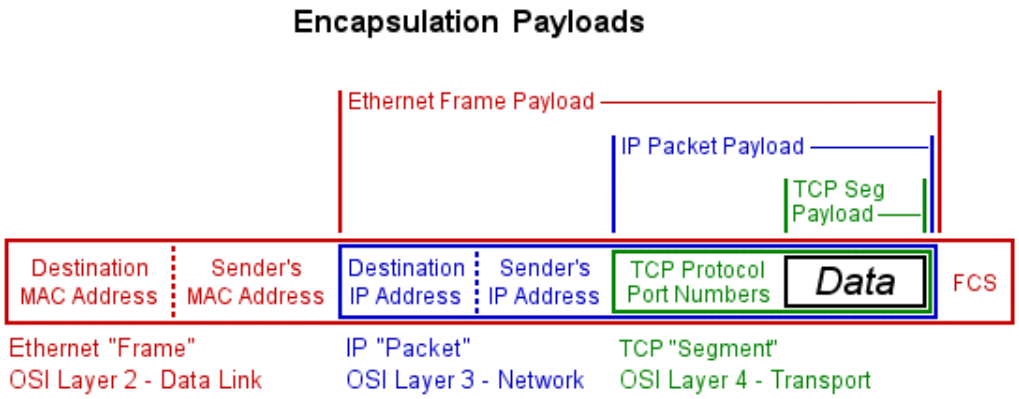

TCP segment in IPv4 packet in Ethernet frame

Ethernet	Octets				
Preamble	7				
Start of frame delimiter	1				
MAC destination	6				
MAC source	6				
802.1Q tag (opt.)	4				
Ethertype or length	2	IPv4	Bits		
Payload	46 -1500	Version	4		
		Header Length	4		
		Differentiated Services Code Point	6		
		Explicit Congestion Notification	2		
		Total Length	16		
		Identification	16		
		Flags	3		
		Fragment Offset	13		
		Time to Live	8		
		Protocol	8		
		Header Checksum	16		
		Source IP Address	32		
		Destination IP Address	32		
		Options (if Header Length > 5)	?		
		Payload	1440-1480 Bytes	TCP	Bits
				Source Port	16
				Destination Port	16
				Sequence number	32
				Acknowledgment number	32
				Data offset	4
				Reserved	4
				Flag	8
				Window Size	16
				Checksum	16
				Urgent pointer	16
				Options (if Data Offset > 5)	varies
				padding	8
				Payload	Payload
CRC	4				
Interframe gap	12				

WYDZIAŁ FIZYKI
POLITECHNIKA WARSZAWSKA
POLITECHNIKA WARSZAWSKA
WARSAW UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

KONIEC